

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 07284

DOBELE

Shneur Vaserman

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ארויסגעבען פון איקוף מיט דער היילפ
פון א קאמעטערט

בענאמ אירעם 1946

Printed in Argentina

"DOBLE"

(POESIAS PARA NIÑOS)

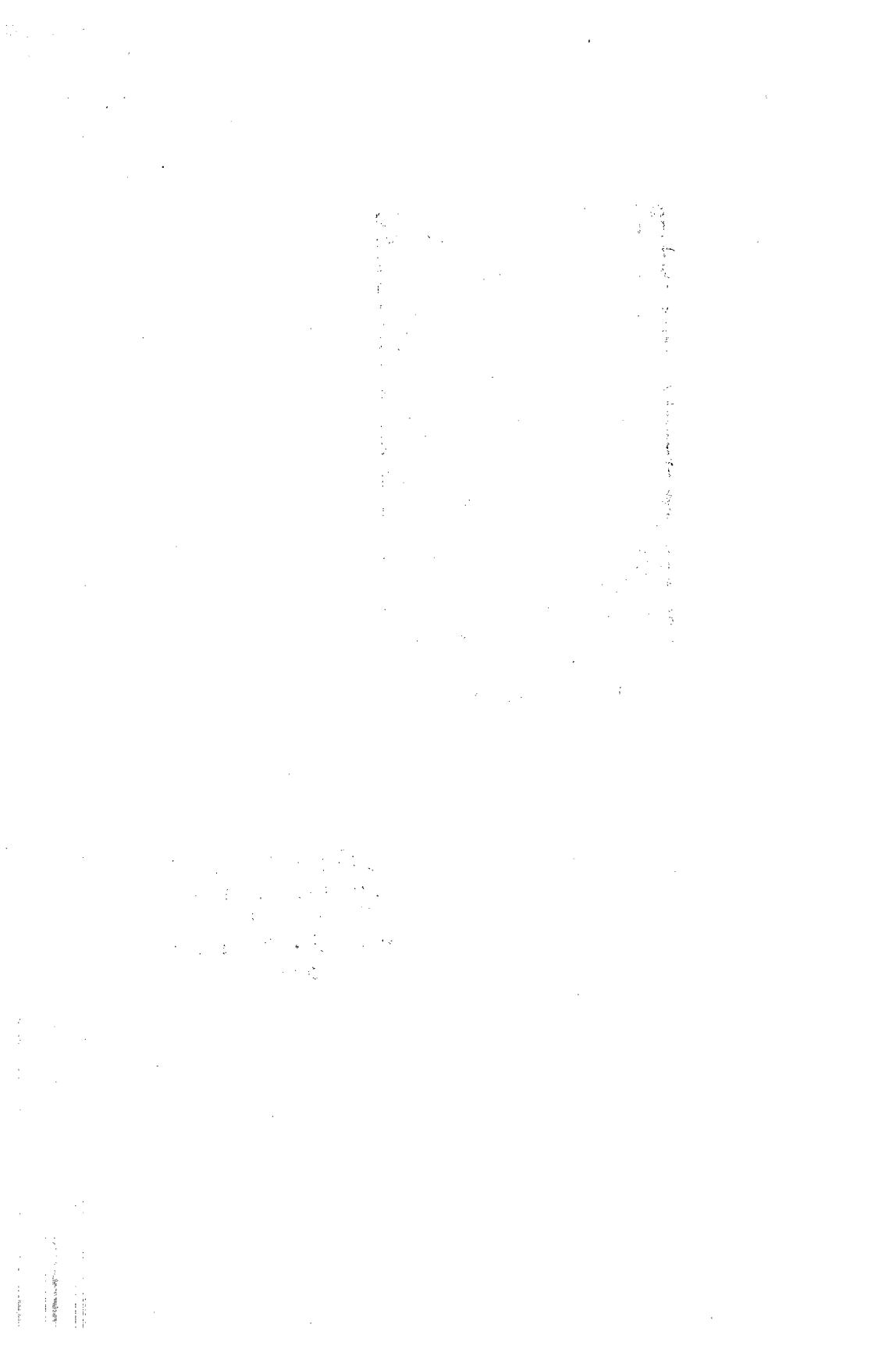
de Szneier Waserman

Buenos Aires 1946

שניאור וואסערמאן

מיינע פאריההומטע ליזער
ויזדמע איך דעם הייליכן
אנדרענק פון די פאָרפיי
גיקטעה קינדרער אין
איידראָפֿע

שניאוד וואסערמאן

דאָבעלַע

(קינדר-ליידער)

אילומטרירט

פונ. מ. איזטשעלביום, געדאליע, י. מיטלער

ח. סָאָפָּאָלוֹוְסְקִי אָוָן מ. פּוֹינְגְּנְבְּלְוָם

ביבוער פון זעלבן מחבר:

1936 קינד און קייט

1938 שווועלבעלען

* * *

מייט דעם אויפֿקסום פון דער וועלטעלעכער של בא יידן, איז אויך אויפֿגעקּומען דער יידיישער קינדער-דיבְּכָטָר, די יידיישע קינדער-לי-טעראטור. דאס מײַנט, או איזן איזן צוּיַּת דערמיט ווי דער לערער האט איזן דער יידיישער דערצְזִינְגָּ פֿאָרְבִּיטְן דעם מלמד, די נײַע פֿעַ דָּגָאנְגִּישׁעַ מָעַטָּאָדוֹן הָאָכְּן פֿאָרְבִּיטְן די אלטער חֶדְרַ-טְעַקְּסַטְּ אָפְּגַּעַטְּרַטְּ אָזְּנַטְּ אָזְּנַטְּ דעם טוּיטְן אָזְּנַטְּ, אָזְּנַטְּ גַּעֲקוּמָעַן דאס לְעַבְּדִיקָּן וּוּאָרְטָם, אָנְשַׁטָּאָטְטָם דעם פֿוֹרְ מִיטְ דָּעַם חֶמוּשׁ — דאס לֵיד אָזְּנַטְּ אָזְּנַטְּ מְעַשְׁהַלְעַ פֿוֹן דער היינְטִיקָּעָר באָ דָעַם וּגְלַעַדְעַר וּוּלְטָ, וַיְיַזְּ וּוּוּרְטָ אָוּפְּגַּעַנְמָעַן אָזְּדָעַר וַיְיַזְּ וַיְקַעַּ אָזְּנַטְּ דָאָרְפָּ אָוּפְּגַּעַנְמָעַן וּוּרְעַן פֿוֹן דעם קִינְד אָזְּנַטְּ פֿוֹן וַיְזַיְּ שָׁוּלְעַלְטָעָר.

מען האט, נאָטוּרְלָעָךְ, צוּרְשַׁטְּ פֿאָרוּרְטִיכְטְּ צָוְ דָעַם צִילְ אלְאַזְּ וּוּאַסְּ אָזְּ וּפֿאָרְאַן צָוְנְגַּנְגְּלָעַםְ פֿאָרְן קִינְד באָ אָינוּדְעַרְעַ קְלָאָמִיקָּעָר, סְפַּעַצְיַּעַל באָ שְׁלוּם עַלְיכָּמָעַן אָזְּנַטְּ באָ פֿרְצְּזָן, אָכְבָּרְ פֿרְץְ גַּנוּפָּאָ, וּוּלְטָ כֻּרְ אָזְּ גַּעַשְׁתָּאָנְגָּעַן באָסְ וּגְנַעַלְעַלְעַ פֿוֹן אָטְטָ דִי שְׁלוֹן אָזְּנַטְּ, האט פֿאָרְשַׁתְּאָנְגָּעַן וַיְיַזְּ נְוִיטִיכְקָּעַם אָזְּנַטְּ דָעַם יִדְיְישָׁן קִינְד שְׁפִילְ אָזְּנַטְּ גַּעַזְאָנְגָּעַן אָזְּנַטְּ דָעַר לְיִבְשָׁאָפְּטָ פֿוֹן אָלְעַרְעַד אָזְּנַטְּ אָפְּטִיעָה, האט עַר גַּעַשְׁרִיבְן קִינְדְּעַרְלִידְלָעָךְ.

אויך די אלטער טְעַקְּסַטְּן, סְפַּעַצְיַּעַל דָעַם חֶמוּשׁ, וּוּלְכָּעָר אָזְּ אָזְּ די יִאָרְהַנוּדְעַרְטָעָר פֿוֹן יִדְיְישָׁן גַּעַטְאָלְעַבְּן אָזְּנַטְּ יִדְיְישָׁר גַּעַטְאָ-דָעָרָ-צְיוּנָגָּ, גַּעַזְוּעַן דָעַר אַיְנְצִיקָּעָר קוּוֹאָל פֿוֹן וּוּלְכָּן עַם האט וַיְיַזְּ גַּעַנְגָּרָט די פֿאָנְטָאָזִיעָ פֿוֹנָעָם יִדְיְישָׁן קִינְד, האט מעַן גַּעַנְגָּמָעַן פֿאָרוּרְטָן אָזְּנַטְּ קְוּלְטוּרְ-גַּעַשְׁיכְּטַלְעַבְּן אָזְּנַטְּ הִיסְטָאָרִישְׁ-לְעַגְעַנְדָּאָרָן מָאָטְעַרְיָאָל פֿאָרְ דָעַר נְיִיעָרְ יִדְיְישָׁר שְׁוֹלְ, דָעַר וּוּלְטָלְעַבְּרָ, וּוּסְמִינְטָ אָזְּדָעַר באָ וּגְלַעַדְעַר, היִנְטִיקָּעָר אָזְּנַטְּ אָרְטִיכָּר. נָגָר דָעַם קִינְד, וּוּסְמִינְטָ די נְיִיעָרְ שְׁוֹלְ האט וַיְיַזְּ אָנוּטְעַרְגַּעַנְמָעַן אִים בְּאָפְּרִיעָן פֿוֹן דָעַר גַּעַטְאָ אָזְּנַטְּ אָירָעְ בְּאָגְרִיפָּן, האט מעַן גַּעַמּוֹת פֿאָרְ אָלְעַמְּן גַּעַבְּן פֿרִיאָר, נָאָטוּרְ-פֿרִיאָר: אָגְרִינְעָ לְאָנְקָעָ אָזְּנַטְּ אָלְלָוְטָ, אָזְּנַטְּ אָוּפְּפֿוּאָכְּנִידָּקָן פֿרִילְגָּן אָזְּנַטְּ אָזְּנַטְּ אָצְּבָּלְטָיְן זָוּמָעָר, אָגְלָדִיקְ-בְּלַעַטְעַרְדִּיקְ אָזְּנַטְּ אָזְּנַטְּ אָזְּנַטְּ זָוּבְּעַרְ-זָוּיְנָעָם שְׁנִיְּ, צָמָ שְׁלִיטְלָעָן וַיְיַזְּ, צָמָ מְאָנְצָן אָזְּנַטְּ אָזְּנַטְּ צָמָ בְּאָוּנוּדְעַרְן אָזְּנַטְּ.

דעם ניגיר וועקן. און דאס איז געוען און איז ביז היינטיקן טאג די אויפנגאבע פון די לערער, וואס די ליבע צו די קינדר ער חאט זוי פאר-וואנדלט אין דיכטער — און זוי זיינגען די מערסטע קינדר-דיכטער בא אונדו — און דאס איז די אויפנגאבע פון די יידישע דיכטער — טאטעם, וואס פאלגן נאָר מיט ליבשאָפַט יעָזְעָן קער און ווענד פונעם קינד, יעָזְעָן שרייט און יעָזְעָן ניגונג זיינע און דרינגען ארין אין זיין וועלט.

מען קען ניט זאגן, און דער יידישער ליטעראטור איז פאראן א דוחק איז קינדר-דיכטער, מען קען אבער אויך נישט זאגן, און בא אונדו איז פאראן אין איבערפלום פון דעם. מון דיכטער, ווען מען געטט איז אכט, איז די יידישע וועלטלעכע שוּלֶן זיינגען צעשפֿרִיט איבער פֿאָרְשִׁידְעָנָעָן לענדער, ווֹסִי די פֿאָנָּאָרָאָמָעָן, סִיִּי די אָרְטִיקָעָן לעבְּנָס-בָּאָדִינְגְּוָנְגָעָן אָזְנְדָעָר, טָאָר מָעוֹן נִיט זַיִן אָזְנְדָעָר, אָזְנְדָעָר מָעוֹן אָזְנְדָעָר צַו זַיִן אָזְנְדָעָר טָאָר אויך נִיט זַיִן פְּאָלָשׁ, אָזְנְדָעָר מָעוֹן וּוְלִי אָפְּ זַיִן וּוְרָקָן, אָזְנְדָעָר מָעוֹן וּוְלִי זַיִן דָּרְצִיעָן. צַו אָטְמָה די דָּרְצִיעָן מְאָטוֹן, סְפָּעֵצְיָעָל בָּאָזְנְדָעָר אָזְנְדָעָר אָזְנְדָעָר עַל-טָעָרָן, קָוָמָט נָאָך צַו דָּעָר אָזְנְדָעָר מְאָטוֹן.

פאר דעם געטאָ-קינד אין פּוַילְגָן, ווֹ דאס לְעָבָן אָזְנְדָעָר גַּעֲוָעָן מִיט אלטן טָרָאָדִיצְיָאנְגָעָן לעבְּנָס-שְׂטִיגְגָּעָר אָזְנְדָעָר נִיט נִיטִיק גַּעֲוָעָן — אָזְנְדָעָר אָזְנְדָעָר אָזְנְדָעָר אָזְנְדָעָר מָטָם שְׂעַדְלָעָר גַּעֲוָעָן — צַו אִידְעָאַלְזִירָן דָּעָם יְדִישָׁן שְׂטִיגְגָּעָר, ווֹאָס זַיִן באֹזָע אָזְנְדָעָר גַּעֲטָאָט. די באֹזָע פָּוֹן דָּעָר יְדִישָׁר קִינְדָּעָר-ליְטָעָרָאָטָר אין פּוַילְגָן אָזְנְדָעָר בעָר אָפָּרָה-עַרלְעָכָנָגָן פָּוֹן דָּעָר נָאָטָר, נִיטְוּוּנְדִּיקְעָרוּוּיוּזָע אָזְנְדָעָר סְטָרָאָקְטָעָן, אָזְנְדָעָר גַּעֲוָעָנְדָט אָפְּ דָּעָר פְּסִיכִישָׁר דָּרְצִוָּנָג פָּוֹנָעָם קִינְד.

אַינְגָעָם רָאַתְּנָפָּאָרָאָנָד הָאָט זַיִךְ די קִינְדָּעָר-ליְטָעָרָאָטָר גַּעֲנוּמָעָן אַלְסָם באֹזָע דָּעָם נִיעָם סָאָצְיָאלָן שְׂטִיגְגָּעָר באָזְנְדָעָר, פָּאָלָט אָרוֹסָם אָרְגָּגָן, וּוְעָרָן פָּעַלְדָּעָר גְּרִיןָן; אָזְנְדָעָר זְוִינְגָעָן הַיְּזָעָלָעָה אָקְרָאָבָר אָזְנְדָעָר קִרְיָים. מָאָנְטִיק באָדָר סָאָכָעָן, דִּינְסְטִיק מִיט דָעָם פָּלוֹג, מִיטְזָוָאָך באָדָר אָזְנְדָעָר צַו דָעָם אִקְּעָדָר, פְּרִוִּיטִיק אָזְנְדָעָר קָאָמְוָוָג...

אָזְנְדָעָר זַיִךְ פְּאָרִיְינִיקְטָעָן שְׂטָאָטָן, ווֹ די אִיבָּעָרוֹוְאַנְדָּרוֹנָג הָאָט אָוִוָּס-גַּעֲוָעָנְדָט פָּוֹנָעָם יְדִישָׁן לְעָבָן, די טָרָאָדִיצְיָע אָזְנְדָעָר קִין אִידְעָאַלְזָעָר סָאָט-צִיאָלָעָר שְׂטִיגְגָּעָר אָזְנְדָעָר נִיטָאָ, פָּאָרָנָעָמָט זַיִךְ די יְדִישָׁר קִינְדָּעָר-ליְטָעָרָאָטָר מִיט שָׁאָפָן נִיעָם יְדִישָׁן קִינְדָּעָר-יְוָסָטָב אָדָר צַוְּפָאָסָן. די אלטָעָר טָרָאָדִיצְיָע צַו די נִיעָם באָדִינְגְּוָנְגָעָן.

בא אָונְדו אָזְנְדָעָר אַרְגָּעָנְטִינְגָּעָן, גִּיט אָגְעָוִיסָע באֹזָע פָּאָר דָעָר יְדִי-שָׁעָר קִינְדָּעָר-ליְטָעָרָאָטָר די יְדִישָׁר קָאָלָאָנָיָע, די פָּאָרָה-עַרְלָעָכָנָג פָּוֹן

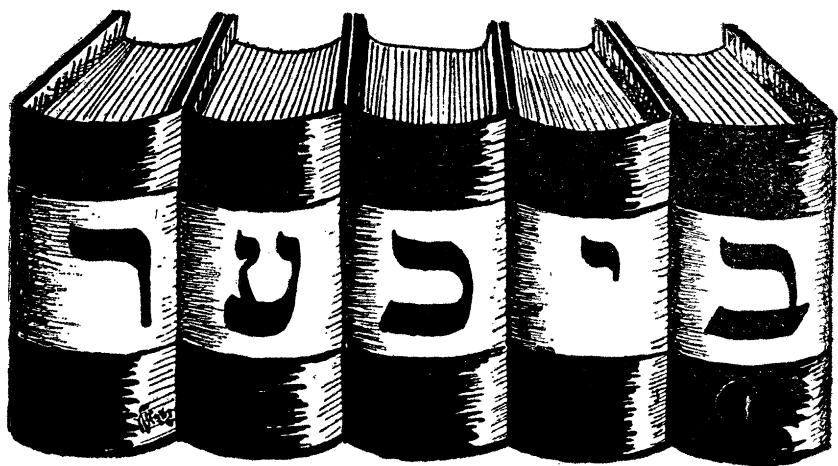
ארבעט, דער מענטשימענט צו דער אלטען הים, אבער מערטטנס די
שול גופא, וו דאם יידישע קינד לעבט יידיש.
שניאור ואסערמאן, איינער פון אונדזער קינדר-די-כטער, א
טהאטן און געוועגענער לערער, א דיבטער בכלל, וואם נעטט נאענט
צום הארצן די יידייש וועלטלעכע של און די דערציזונג פונעם יידי-
שן קינד, קולטוווירט מיט פרעפערען אט די איזדייעך באזע און זיין
גע קינדר-ליידער, פון וועלכע צוויי ביכער זייןען שויין דערשינען און
זיין פיגוריון אין אלע יידייש כרעטאטמייעס, און די הנע ווי אין
די אמעריקאנישע און פארנעמען און ארטט אין די פראגראטען פאר
שפראך און ליטעראטור-ליימוד אין אונדזער שול.

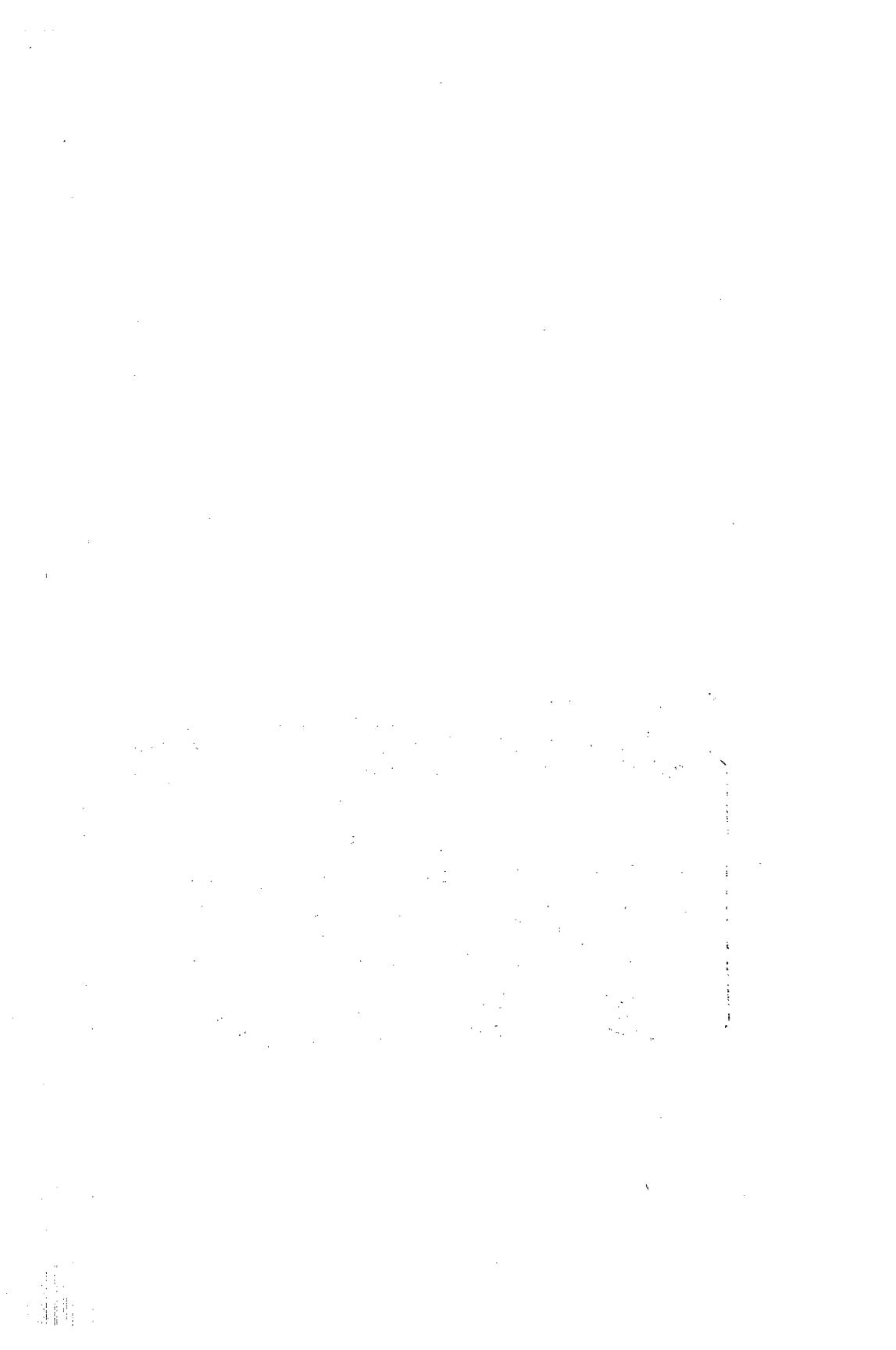
מער ווי מײַן רעקאמענדאציע שניאור ואסערמאן נוייס בעז
קינדר-ליידער, "דאכעלע", רעדט צו זיין גונסטן דער פאקט, וואם
אימ האבן אקצעטטירט די לערער, וואם טראגן די אחריות פאר דער
דערציזונג פון דעם יידיישן קינד און זייןען דורכגעדרונגנע מיט די
דערציזערישע אויפנגאבן פון דער וועלטלעכער יידיישער של.

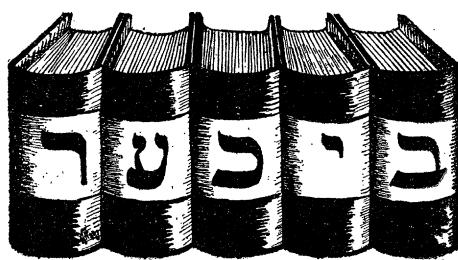
■. קאץ.

פָוּן מַחְבָּר

אונטער די צייכונגגען, וואס איר, קינדרער, זעם
דא אין בוך, זייןגען אונטערגעשריבן פארשידענע
געמען פון היגע גוט באקאנטער יידייש מאלער.
די אלע האבן געארבעט מיט א סך פליום צו
באשינגען מיט זיעער צייכונגגען מיין בוך איז
מאכן די לידער טער פאדשטיינדליך פאר איך.
דאנק איך מיינע פרײנט, די מאלער, זוי אויך
די אלע, וואס האבן צונעהאלפֿן אroiסצונגעבן דאס
דאזיקע בוך, פאר זיעער בייטראג איז מיין נאמען
און אויך איז אייער נאמען. איך בין זיכער, או
די שיינע צייכונגגען דערוועקן בי איך טער
חשק צו לייענען די לידער.
און די לידער זייןגען דאך געשאפן געוואָרַן פאר
אייך איז צוליב איך, קינדרער, זויל אויך זייןגען
מיין פרײַד און די פרײַד פון אלע מענטשן. די
האָפַָנָָונָג פון אלע אידן אַפְּ אַזְנִיקָן מאָרגָן.

קלונג זייןנע ביכער,
יי וווײסן אַסֶּר. —
לעֲרָנֶת אַיךְ קִינְדָּעֶר,
פָּזֶן בֵּיכָּעֶר דִּי שְׁפָרָאָד!

ווערט מיט די ביכער,
מיט קלונגע באַקָּאנֶט.
גיט נאָר די בלעטלעָד
אַ מִישְׁ מיט דער האָנט.

מיישט אויף אַ בלעטָל,
אַ זִוְּטַ נָאָר אַ זִוְּטַ
הַעֲרָטַ, וְוי זַיְּ רִידְזַן
מיט מענטשלְעַכְעַ רִידְזַן!

זַעַט, וְוי עַם פִּינְגָּלָעַן
געַדְאַנְקָעַן פָּזֶן דָּאָרְטַן
סִקְלִינְגַּט אֹזְוִי הַיְּמִישַׁ
דָּאָס יְדִישַׁע וּוּאָרְטַן...

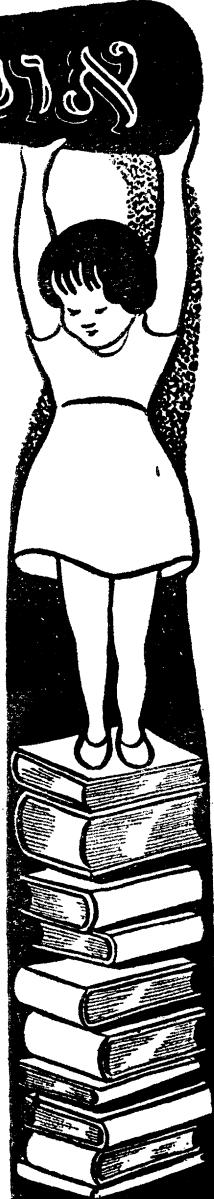
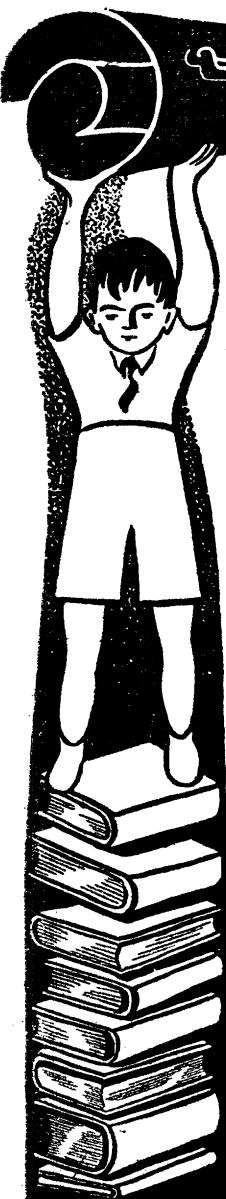
אַלְנָד אַפֵּל פֿלְגָּל

וואָסְטֶר שׁוֹל נַאֲך אָפּ דַעַר וּוְעַלְמַט
הָאָט אָזּוּ פִילְ פְּרִיד אָזּוּ חָזָן?
וואָסְטֶר שׁוֹל, באּ וּוְעַלְכַּן פְּאַלְקַן
בּוּיָעַן טָאַמְעַםְאַמְעַטְאַלְיָזָן?
— אָונְדוֹעַר יְדִישָׁע שְׁוֹל!

וואָסְטֶר שׁוֹל, אָפּ וּוְעַלְבָּעַר שְׁפְּרָאָרָךְ
וּוְאַקְסָט אָזּוּ אַיְן יְעַדְן לְאַנְדָּר?
אָפּ דַי שְׁנִיעַן פּוֹן צִיבָּר,
אָפּ דַעַם אַפְּרִיקָאנְגָּעַר זָאַמְדָן?
— אָונְדוֹעַר יְדִישָׁע שְׁוֹל!

וואָסְטֶר שׁוֹל, באּ וּוְעַלְכַּן פְּאַלְקַן
לְעַרְגַּט אֹוִיט צַוְּיָן אִיְידָן?
רִיאַדְן יְדִישָׁ — אָונְדוֹעַר שְׁפְּרָאָר,
זִינְגָּעַן יְדִישָׁ — אָונְדוֹעַר לִידָן?
— אָונְדוֹעַר יְדִישָׁע שְׁוֹל!

וואָסְטֶר שׁוֹל נַאֲך לְעַרְגַּט אָונְדוֹן
פִּינְגַּט צַוְּחָבָן בִּיקָם אָזּוּ שְׁוּעוּרָדָן?
אוֹן צַוְּלִיבָּעַן יְעַדְן פְּאַלְקַן
אלְעַמְעַטְשָׁן אָפּ דַעַר עַרְדָן?
— אָונְדוֹעַר יְדִישָׁע שְׁוֹל!

דאָרְפָּם-קִינְדָּעַר

בְּאָטְשָׁע וּוַיִּטְלֹעַ אָז דֵי שׁוֹלָע,
אֲבָעֶר לְעָרְנָעָן מַזְוָא קִינָר.
אַנְדָּעָרְשָׁ קָעָן עַם נָאָר, חַלְילָה,
וּוְאָקְסָן, נַעֲבָעֶר, טַוְיבָא אָז בְּלִינָדָר.

מִיטָּ דֵי הַוְנָעָר גְּלִיָּה, בְּאֲגִינָעָן,
וּוְעָקוּ זִיד דֵי קִינְדָּעַר אָוִוָה,
הַעֲפָט אָזָן בּוֹזָ צְנוּיָפְגָעָנוּמוּזָן,
שְׁפְרִינְגָטָמָעָן אָפָה דֵי פָעָרְדָ אָרוּוִוָה.

בְּעָרְלָ — פָּאָרְנָט, הַאַלְטָ דֵי לִיְצָעָם,
פְּעָרְלָ וּעְצָטָ זִיד הַינְטָעָר אִים,
מִיטָּ אַיר טַעַקָּע אָפָה דֵי פְּלִיְצָעָם
אוֹזָ זִי נַעֲמָת אִים פָעָסָט אָרוּוָם.

נָאָר דַעְרוּוִיְטָעָרְטָ זִיד פָוָן שְׁטִיבָלָ,
לְאֹוֹטָ זִיד פְעָרְדָל אִין גְּעִיָּגָן. —
סְקָעָן דָאָס פְעָרְדָל יְעָדָעָם גְּרִיבָלָ,
יְעָדָעָם בְּעָרְגָעָלָעָ אִין וּוּגָן.

וּוַיִּסְטָעָם, וּוְאָסָמָעָן מַעָן אָזָטָר נִישָׁטָן,
וּוּ צֹ לְוִיפָן, וּוּ צֹ גְּיָינָן. —
קְוָמָעָן קִינְדָעָר, אִין סְכָנוֹתָ,
יְעָדוֹן טָאגָן אִין שְׁוֵילָ אַרְיָין.

לְעָרְנָעָן פְּלִיְיסִיק זִיד דֵי קִינְדָעָר,
טָאגָן נָאָר טָאגָן אָזָן יְאָר נָאָר יְאָר. —
נִיטָ קִיָן טַוְיבָהָר, נִיטָ קִיָן בְּלִינְדָעָר,
וּוְאָקְסָן וּוְעַט דָעָר נִיְיעָר דָוָר ...

העִי אֵין שׁוֹל אַרְיָין!

העִי אֵין שׁוֹל אַרְיָין גַּעַשׂוֹוִינְטֶעֶר!
העַפְתָּן בַּיכְעָר אֵין דִּי הַעֲנָט.
סְמַחְאָט דִּי שׁוֹלָע אַפְּ אַיְדַּ, קִינְדֶּרֶעֶר,
קוּוִם דָּעַרְוֹוָארְטָן זַיְד גַּעַקְעָנְט.

אוּיר דִּי הַעַפְתָּן אָוָן דִּי בַּיכְעָר
הַאֲבָן אוּסְמַעְקָוְקָט אַפְּ אַיְדַּ
אָוָן גַּעַבְרָאָכְט אַיְדַּ נִיעַ מְעַשְׁהָם,
לִידְלָעֶד שְׁפִילְעָוְדוֹדְיקָע, לִיְכְּטָמָ.

בָּאַטְשָׁש דִּי צִיְּט אַזְנִיט קִיּוֹן לִיְכְּטָע,
(שְׁוִין אַבִּיסְלַ צְוֹפִילַ שְׁוּעוּר) ...
הַלְוָאוִי אַזְעַלְכָע צִיְּטָן
זָאַלְוִן שְׁוִין נִיטַּ קְוֻמְעָן מְעָן!

דָּאָרְפְּט אַיְדַּ, קִינְדֶּרֶלָעֶד, זַיְד גַּרְיִיטָן:
שְׁפִילָן זַיְד אָוָן לְעַרְנָעָן פִּילַ.
אָוָן דָּאָס לְעַבְן לִיְכְּטָעָר מַאֲכָן,
פְּרִיאַלְעָה, וּוּ אַ קִינְדֶּרֶ-שְׁפִילַ.

שְׁפִילְעָוְדוֹדִיךְ, וּוּ קִינְדֶּרֶלָעֶד,
לִיְטָעָה, וּוּ דִי קִינְדֶּרֶ-פְּרִיאַד. —
הַעִי אֵין שׁוֹל אַרְיָין גַּעַשׂוֹוִינְטֶעֶר,
לְעַרְנָעָן אָוָן זַיְד מַאֲכָן גַּרְיִיטָן!

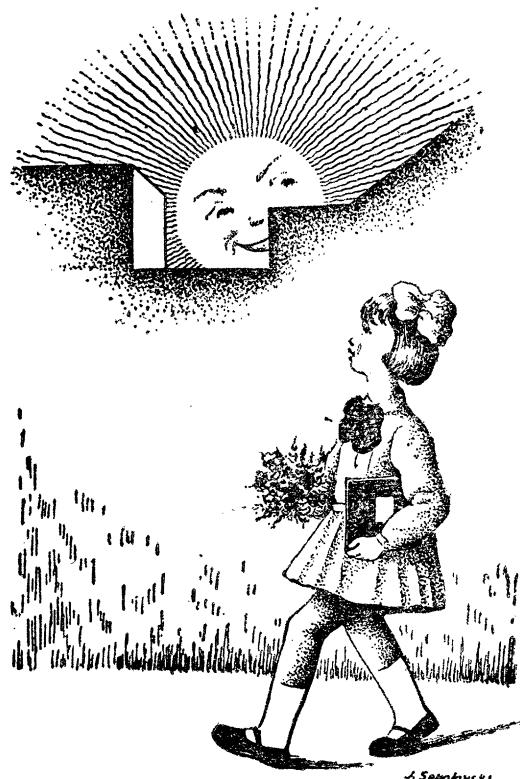
„אַבְּרָאִיאָר”

(מיין דאַבעָּלעַן צוֹם קְטָן גַּעֲבָיוּרָנְטָאגּ)

איך שווין קענען נײַן איז שולע
אַבְּרָאִיאָר — די מאמע זאגט. —
סוק איך אוים דעם „אַבְּרָאִיאָר”
דורך מיין פענץטער יעדן טאג.

יעדן טאג איך פרעה די מאמען,
וואָעוּ דער אַבְּרָאִיאָר ווועט זיין. —
אָוך זאָל גַּליַּיך מיט אלע קינדער
קענען נײַן איז שול אַריין.

מיט אַ בְּכָעַלָּע, מיט הַעֲפָטוֹן,
אַיִּין אַ פַּאֲרַטְעָר, רַיִּין אָוֹן קְלָאָר.
אָך, ווי גַּוְתַּמְוָאַלְתַּמְדָּס גַּעֲוָעָזָן,
וואָעוּ סַאֵּוּ הַיִּנְטָשָׁוִין „אַבְּרָאִיאָר”! ...

פּוֹלְ זַיִן אָז נִטְ שְׂיִין

(דָאַבְעַלְעַן צָוֵם וּקְסָטֵן נַעֲבוֹרְגֶּנְטָן)

סְאַזְ דִּי זָוֵן שְׂיִין אָזֵיד מַסְתְּמָא,
אלַט, וּוּ אַיךְ, זַעַקְמַ יָאָר.
וּקְסָטֵן זַיִן עַמְּיַץ יְעַדְן מַאֲרָגָן,
וְאַשְׁטֵן זַיִן אָזֵן קְלָאָר.

אויך אין שוֹל אַרְיֵין, באָנִינְגָּן
גַּיְיט זַי גַּלְיַיד מִיטַּמֶּד.
וַיְצַוֵּן קִינְדָּעָר אַפְּ דַּי שַׁוְּלַ-בָּעֵנָךְ,
שְׂמִיטִים דַּי זָוֵן אַיְן טִיר.

שְׁפָעַטָּעָר, אַיְנָעָם הוֹיפָה, באָ פַּוִּזְעָן,
טָאַנְצָטָם זַי אוֹיך אַיְן דָּאָד.
הַיְינָטָה אַטְמָזַיךְ דַּי זָוֵן פַּאֲרַשְׁלָאָפָן,
אַךְ, וּזְאָם פַּאֲרָא שָׁאָדוֹ!

וּוְעַל אַיךְ מַאֲרָגָנוּ זַי שְׁוִוָּן וּוּעַקוּן,
פְּרִי אַיְן שַׁוְּלַ צַד נִיְין.
סִידָּאָרָף אַ שִּׁלְעָרוֹן זַיְן פְּלִיְיסִיכְמָן,
פְּוִילְזַיְן אַיְן נִימָט שְׁיַוְן ...

פְּלָאַטְעָרֶל, פְּלָאַטְעָרֶל!

פְּלָאַטְעָרֶל, פְּלָאַטְעָרֶל! — נִיבְנָאָר אַפְּלָאַטְעָר,
אַיְדָעָר דָּעָר מָאָג לְעַשֵּׂת זִיךְרָאָוִים.
אַיְדָעָר דַּי גָּאָלְדָעָנָע זָוּ שִׁקְמָט אַיר לְעַצְטָן
אוֹן וּוְאַרְעָמָעַן קוֹשׁ צָו דָעָר רְוִיז.

נָאָר אַיְדָעָר דָעָר לְעַצְטָר טְרִיל פּוֹנָעָם פּוֹינְגָּל,
וּוְעַט זִיךְרָאָין בְּעַנְקָשָׁאָפְטָט פָּאָרְנוֹיָן.
פְּלָאַטְעָרֶל, פְּלָאַטְעָרֶל! — נִיבְנָאָר אַפְּלָאַטְעָר,
שִׁין אַיְזָן דִּין פְּלָאַטְעָרָן, שִׁין! ...

זון מינער

די שולע אוּ פַּרְעָמֵד מִיר גַּעֲוֹעַן, מִין זָה.
אוֹן פַּרְעָמֵד אוּיךְ דִּי שְׁפָרָאָךְ פָּה דִּי בִּיכְעָה אוֹן לִידְרָה;
מִין שְׁלָע אוּ דָעַר חֶדְרָה, דָעַר אַלְטָעָר גַּעֲוֹעַן,
דָּאָם אַיְינְצִיקָּע בָּוּךְ — דָעַר אַלְטָפְּרָעָנְקִישָׁעָר סְדוּר.

אוֹן שְׁוֹועָר אוּן אוֹן חֶדְרָה דָּאָם קְנַעַלְןָ גַּעֲוֹעַן:
אוֹן שְׁפִילָה, אוֹן גַּעֲזָאנָג אוֹן נִיט אַיְינְמָאָל אוֹן עַסְפָּן,
אָפְּ צָאָלָן שְׁכְּרִילִימָד פְּלַעַגְתָּ מִילְמָאָל, מִין זָה,
דיַין בָּאָבָעָדָה מַעֲשָׂעָנוּ לִיְכְּטָעָר פָּאַרְזָעָן.

דָּאָם צָאָלָן שְׁכְּרִילִימָד פְּלַעַגְתָּ אַפְּטָמָאָל בָּאָנָאָכָּת
דיַין גַּלְיוֹבִיכְּן וַיְוָדָן דָעַם שְׁלָאָפָּ אַוּוּקְרָוִיכְּן.
אוֹן אִיךְ חָאָב דִּי בִּירְדָּע גַּעֲרָשָׁנָט, מִין זָה:
דָעַם בִּיטָעָרָן דָלוֹת, דָעַם לִיכְטִיקָן גַּלוֹבָן.

אוֹן אִיךְ חָאָב דָעַם גַּלוֹבָן מִיט טְרָעָרָן גַּעֲוֹיָט
אָפְּ פָעַלְדָּעָר, אָפְּ נִיעָע — אַיְצָט שְׁנִיאָר אִיךְ אַיְנְפָרִידָן:
אָ לִיכְטִיקָע שְׁוֹלָע מִיט לִיד אוֹן גַּעֲזָאנָג
צָאָל אִיךְ דִּירָה, זָה מִינְגָּעָה, אָפְּ פָאָר מִין חֶדְרָה.

ס. פְּרִוְּגָנְגְּלָנְגָן

מיין טעכטערל זוינט ניט

מיין טעכטערל — א גוטינקע.
זוינט ניט קיינמאָל, נײַן,
נֵאָר באָם עַסְן אָוּן באָם טַרִינְקָעָן
אוּן — באָם שלְאָפָן גַּיְן.

איינְדרֶפְּרִי באָם קַעֲמָעָן זַיְד,
ניט זַי אוּיךְ אַ זַיְן. —
וּאָסּוֹשָׁע וּוַיְינְט מיין טעכטערל?
אַיר דָּאָרְפָּט אַלְיַין פָּאָרְשְׁטַיְין:

סְיוּיִינְט דָּעָרְפָּאָר מיין טעכטערל,
בְּלִוּזְוּ דָּעָרְפָּאָר אַלְיַין.
עַם זָאָלָן אַידָּע אַיְגָעְלָעָר
גַּלְאָנְצָן נֵאָר דָּעָם שִׁין...

באנינגען אנטקען

וז אפ די שווין,
נאכט איז צערנווּן,
שמײיכלט און פענצעטער
העל דער באגינען.

מייט זוניקע שטראָלן
מיין פענצעטער צענלייט זיך.
א בוים בא מיין פענצעטער
ווערט יונג און צעבליט זיך.

באציגט זיך מייט קנאַסְטָן,
מייט בלעטער באַקלִיידָט זיך.
צעוועקט זיך אַין ווינְגַּן
מיין פיצֵל אַן פֿרִיאַט זיך.

און שטרעקט אוים די הענטלעך
באגינען אנטקען.
דען פריילינגס-באגינען.
אף זוניקע וווען.

הנחתת

הנחתת נסעה מז'נובה לפלובז'ין
בבָּתְּמִינְדָּה וְבַּרְּגָזְטָה
בְּרֵזֶבֶץ וְבַּרְּגָזְטָה
בְּרֵזֶבֶץ וְבַּרְּגָזְטָה

הנחתת נסעה מז'נובה לפלובז'ין
בבָּתְּמִינְדָּה וְבַּרְּגָזְטָה
בְּרֵזֶבֶץ וְבַּרְּגָזְטָה
בְּרֵזֶבֶץ וְבַּרְּגָזְטָה

א ברודערל

א ברודערל האט לאהלו —

א פיצעלע — אוא.

שלאלפט עם איין אויר ברודערל

שוויינן אלע — שא!

וואכט עם אויפֿ דאס ברודערל,

זינגען אלע וואך.

אלע לאבן, פריעען זיך,

וואען דאס פיצל לאכט.

ויל אויך אויך א ברודערל,

ווי לאהלו פארמאנט.

וועל אויך מיטן ברודערל

שפילן יעהן טאג.

בעט אויך בא דער מאמען זיך:

זוי א גוטען, מא! —

קייפ מיר אויך א ברודערל,

ווי לאהלוועם, אוא.

כיוועל דערפאָר שוין פֿאַלְגָן דיַךְ.
טָאנַן, ווֹאַס דִּיד גַּעֲפָעַלְמַן.
שְׁמִייכְלַט מַאֲמָעָה: "וּוְאֶרְתָּ נָאָר אָונְטָעָר,
אַיְצָט — נִימָא קֵיָין גַּעֲלַט".

שׁוֹעֵר צָוִיּוֹן אֶמְאַמָּע

סָאוּן שׁוֹעֵר צָוִיּוֹן אֶמְאַמָּע,
אָךְ, וּיְדָם אָיוֹן שׁוֹעֵר! —
וּוֹאָס דִּי מַאֲמָע זָאָל מִיר הַיּוֹן.
טו אַיךְ אַלְזִי פָּאַרְקָעַרְטָה:

וּוֹעֵן דִּי מַאֲמָע הַיִסְטָמָט מִיר שְׁלָאָפָן,
וּוְלִיְּךְ מִיר זָיוֹן וּוֹאָד.
וּוֹאָס דִּי מַאֲמָע הַיִסְטָמָט נִיט עַסְן,
עַם אַיךְ גְּרָאָד אַסְךְ.

וּוֹעֵן דִּי מַאֲמָע הַיִסְטָמָט מִיר שְׁטִיל זָיוֹן.
טָאַנְצִי אַיךְ אָוֹן אַיךְ זָינְגָן.
אָוֹן פָּאָר גַּעַסְט — זַי הַיִסְטָמָט מִיר זִינְגָעָן.
פָּאַלְגָּמָט מִיךְ נִיט דִי צָוָנָג ...

פָּאָל נִיט — זָאנְטָן זַי — חַיְתָן זִיךְ, קִינְדְּ מִינְמָן,
פָּאָל אַיךְ אַיְינָס אָוֹן צְוּוֹיִי
אַיךְ צַעַלְקָאָפְּ זִיךְ, וּוַיְיַגְּנָט דִּי מַאֲמָע,
טוֹטָם עַם אַורְגָּאָר וּיְיִי ...

או מײַן טעכטערל שלאָפֶט אַיז

או מײַן טעכטערל שלאָפֶט אַיז.
שלאָפֶט די נאנצָע שטָאָט מִיט אַיד.
שלאָפֶן היְזָעָר, שטִיל אָוּן שאָ,
רוֹט אַיז יַעֲדָעָר היְזָוּ די טִיר.

שלאָפֶן פֿעַנְצָטָעָר מִידָע אַיז.
מאָכוּן זַיךְ די לְאָדָּנוּן צָו. —
או מײַן טעכטערל שלאָפֶט אַיז.
שלאָפֶט די נאנצָע שטָאָט אַין רָו.

נָאָר די שְׁטָעָרָן אַין דָעָר הוֹיְד,
הָאַלְטָן זַיְעַרְעָ אָוִינָן וּוָאָד
אוּן מײַן טעכטערל פֿוֹן בִּיז
הָוִטָן זַיְיָ אָנָאנְצָע נָאָכָט.

פָוָן וּוְאַנְעַט

וּוִיּוֹסֶט דֵי זָוָן?

פָוָן וּוְאַנְעַט וּוִיּוֹסֶט דֵי זָוָן

וְעַן סְאֵיז פֿרִי אָוָן שְׁפָעַט?

וְעַן מָעַן דָּאָרָךְ בְּאַנְאַכְטַ

שְׁלָאָפְּקָנִין אִין בְּעַט?

אָוָן אָפְּ כְּאַדְגָּן פֿרִי

אוּפְּשָׁעְטִין אִין דָּעַרְ צִיּוּט?

אוּסְבָּאָהָאַלְטָן זִיךְ

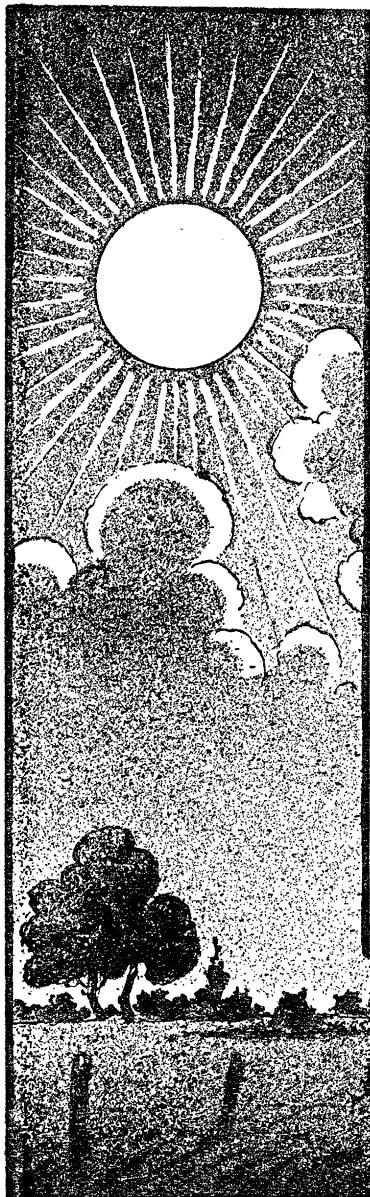
וְעַן אָדָעָן גִּיטַּת?

אִין דֵי שְׁיַרְעַע טָעַג,

שְׁפָאַצְרִין נִין אַלְיַין? —

סְאֵיז דָאָךְ נָאָר דֵי זָוָן,

אָט אָזְוִי — אָקְלִין!

מ. פֿרִידְעַסְטְּבָלִיּוּם

שלום עלייכם

(או זיין אכזיפטן געבוירנטאגן)

שלום עלייכם — ווער קען אים דען ניטָא
— געוווען צוישן יודַן, "א פשוטער ייד."

פשוט אפּ יידיש געשריבן, גערעדט.
עם האט יעדע מעשה אונדז פֿריילעך געמאכט.

עם האט יעדע מעשה אונדז פֿריילעך געמאכט.—
האט מען די מעשיהם געליענט און געלאכט.

האָבָן די פֿריילעכּע מעשיות געהרט:
טאטעס מיט לאָנגַע, פֿאָרְקֿאַלְטְּנְטָע בערד.

מאמעס פֿאָרְדָּאנְהָטָע, דִינְסְטָן אֵין קָדָר.
און שומטער-געוּלָן באָמְפּֿלְעַקְלָעָן די שִׁיד.

און סְהָאָבָן זָד קִינְדִּישָׁע אַיִינְן צַעֲשִׁיְינְט —
באָמְהָעָרָן די מעשיות — אֹן שִׁינְגָּעָן נָאָר הַיְּנָמָט.

און וּוּלָן אֵין לִיבְטִיקָן מָאָרָן, נָאָר מָעָר,
שִׁינְגָּעָן מִיט לְוִיטְעָרָר פֿרִיד, אֹן אַטְרָעָר ...

אַ קִינְדָּעָרִי זֹעֲגָנוּ שְׁנִי

ריידן קִינְדָּעָר וּזֹעֲגָנוּ שְׁנִי,
ריידן קִינְדָּעָר — קִינְדָּעָרִי.
איינְעָר טוֹט אַזְג אָזְוֵי:
שְׁנִי אַזְג, וּזְעָר הַיְמָל בְּלוֹי.

שְׁנִי — זְאָגֶט עָר — אַזְג דָּאָם וּזְאָם שְׁנִיִּת .
זְוּמָעָר וּוּאַקְסָט עָר אָפְּ אַבְּיִיט,
וּזְיִי, לְמַשְׁלָח, הַיְפְּטָלָעָךְ קְרוּוּט.
דִּיבְּכָע עַסְׂן דָּאָם מִיט בְּרוּוּט.

זְאָגֶט דָּעָר צְוּוִיְתָעָר: וּוּיְסָמְכָע אַזְג דָּאָרְטָן!
אוֹן עָר שְׁוּוּעָרָט זִיךְ אָפְּן וּוּאָרְטָן:
שְׁנִי אַזְג רְוִיְתָעָר, וּזְיִוְתְּעָר מָאָן.
שְׁנִי אַזְג דָּאָם, וּזְאָם שְׁנִיִּת אָן ...

וּוְעָר פָּאָרְשָׁטְיִיט דָּאָם נִיט אַלְיִין? —
דִּיבְּכָע מִישְׁן דָּאָם מִיט כְּרִיּוֹן
אוֹן קְבָּצָנִים אַלְעָרְלִיּוֹן,
מָאָכוֹן גַּאֲמָלְקָעָם פָּוֹן שְׁנִי.

לְאַכְּמָט דָּעָר דְּדִיטָעָר פָּוֹן דִּי צְוּוִי:
שְׁנִי — זְאָגֶט עָר — אַזְג וּוּיְסָמְכָע, וּזְיִי — שְׁנִי
שְׁנִי אַזְג — וּוּילְטָאָר וּוּסְטָן מְעָר? —
פְּרַעְגָּט אַזְג בָּא דָעָם וּוּיְסָמְכָע בָּעָר.

פְּרַעְגָּט אַזְג בָּא דִי עַסְקִימָאָסָן,
וּזְיִי פָּאָרְשָׁטְיִיעָן אָונְדָעָר לְשָׁוֹן. —
יִדְּיִשׁ לְשָׁוֹן אַזְג בָּאָקָאנְט
אוֹזְג אַזְג עַסְקִימָאָסָן-לְאָנְד ...

דרוי קינדער

פֿוֹן וּאָנָעַט וּוַיִּסְטֵט דִּי מַאֲמָע
וּוַיְפֵל אַיךְ בֵּין אַלְטָה?
וּוְעָרְסֶת שְׁוֵין — זָגַט וַיַּיַּה — קִינְדְּ מִיְּנָם,
גָּאנְצָע פִּיר יָאָר בַּאַלְד.

פֿרְעָג אַיךְ בָּא דָעַר מַאֲמָעָן:
מַאֲמָע, וּוֹעֵן אַיזׂ “בַּאַלְדָּ?”
אָונֵן צַי וּוְעָרְטֵת דִּי מַאֲמָע
אוַיךְ שְׁוֵין פִּיר יָאָר אַלְטָה?

אָונֵן אַיךְ וּוֹילְ אַוְיךְ וּוַיִּסְטֵט
וּוַיְפֵל סִיאַזְ אַיאָר.
נָאָר דִּי מַאֲמָע שְׁמִיבְּלָטָה: —
בַּיִּסְטֵט אַקִינְדְ נָאָר נָאָר.

אַיְן דָאָךְ נָאָר דִּי מַאֲמָע.
אוַיךְ אַקִינְדְ, נִיטְמָעָר. —
כַּהֲאָב עַס פֿוֹן דָעַר בַּאַבָּעוֹ
הַיִּנְטֵט אַלְיוֹן גַּעַהְעָרְטֵט ...

אויבעט אָפַּ דָּעַ בְּאָבָּעוֹ,
הָעָרָ אִיךְ, וְוֵי מַעַן זָאנְתָּ:
„קִינְדִּישׁ וּוּעֶדֶת רֵי בָּאָבָּעַ
מַעַר מִטְּ יְהֻדָּן טָאנְ.“

זַיְנָעַן אַלְעַ בִּידָעַ
קִינְדָעַר גְּלִיְיךְ, וְוֵי אִיךְ.—
אִיךְ — אֵין קִינְרָעַר-שִׁיבָלָעַר,
זַיְ אֵין גְּרוּסָעַ שִׁידַ... .

מיר זאקסן, מיר זאקסן!

מיר זאקסן, מיר זאקסן! — פון קליאו וועגן גראויס.
די נאכט הינטער אונדז און דער מאָרגן פֿאַרוּס.
דעַם מאָרגן אַנטקען צו שפֿאנען מיט פֿרייד,
מיר לֻעְרְנָעָן זיך פֿלייסִיך אָן מאָכָן זיך גְּרִיִּיט!

עם גְּרִיִּיט אָונדזער שׂוֹלָע צום מאָרגן דעם וועג;
זַי קִיטְלַט, זַי גִּילְדַּעֲנָעָן רִינְגָּנָעָן די טַעַג,
איַן אַיְן גִּילְדַּעֲנָעָן קִיטְלַט, דעם נַעֲכָתָן אָן הַיִּנְטַט,
צום מאָרגן, ווֹאָס קּוֹמֶט שְׁוִין אַנטקען צַעַשְׁיִינְט!

פֿאַרוּס צו דעם מאָרגן, צום העַלְן באַניַּו!
זַי יִדְיִישׁ טַעַכְתָּעָר, זַי יִדְיִישׁ זַיְן!
מִיט יִדְיִישׁ אָף אָונדזער צַעְפְּלַאַטְמַעְטָעָר פָּאוֹן,
איַן פָּעָנָעָר גַּעַפְּלַאַטְמָעָר, שְׁטָאַלִּיז, אוּבְּנָאַן!

איַן פּוֹסְטְּרִיט פָּוּן דָּרוֹת, די פָּאַקְלָעָן צַעְהָעַלְטָן!
מיר קּוֹמָעָן אַנְצִינְדָּן דעם טָאג אָף דָּר וּוּלְטָן.
דעַם לִיכְטִיקָּן מאָרגן פָּוּן פֿרִידָן אָן פֿרִידָן.—
מיר זאקסן אָן לֻעְרְנָעָן אָן מאָכָן זיך גְּרִיִּיט!

*) דאס לֵיד האט גַּעֲוָונָעָן אַהֲלָפְּטָט פָּוּן דָּר עַרְשְׁטָעָר פֿרְעָמִיעַ, אַפְּנָן
קָאנְקָוָרָס פָּאָר אַ שְׂוֹרְהִימָּוּן, דָּוְרְכְּנָעְפִּירָט פָּוּן דָּר שׂוֹלָע "דָּר. חַיִּים
זְשִׁיטְלָאָוּסְקִי", דעם 6טָן אַקְטָאַבָּעָר 1944.

גוטמאָרְגַן!^{*}

גוטמאָרְגַן, גוטמאָרְגַן, דער טאג העלט שוין אויף!
עם ווועקן די פיגל אין נעסטען זיך אויף.
עם וווערָן צערונען די נעלפֿלען אין פעלד,
פֿון נעלפֿל אַרוּס העלט אַליַכְטִיקָע ווועלט!

און קינדער, ווי בלומען אין בײַטֶן צעבלִיטֶן,
אין מונטערָע רייעַן, מיט ריטמישׁע טרייטֶן,
מיר שפֿאנען דעם מאָרְגַן אַנטקעָן מיט פרײַד,
דעם לַיְכְטִיקָע מאָרְגַן דורך דורות פֿאַרוֹזִיטֶן.

שלַאנְקָע די רייעַן, אַ רַיִי-נַאֲך-אַ רַיִי,
בלַאנְקָע, ווי סַבְּלַאנְקָט אָפֶן די אַנדָן דער שניַיִטֶן,
פרײַי, ווי די שטַראָמָעָן אין פֿלאַטָּא צערוֹיזֶשֶׁת,
מיר שפֿאנען אַנטקעָן דעם מאָרְגַן אַרוֹזִיסֶן!

גוטמאָרְגַן, גוטמאָרְגַן, דער טאג העלט שוין אויף!
עם ווועקן די פֿיגָל אין נעסטען זיך אויף.
עם וווערָן צערונען די נעלפֿלען אין פעלד,
פֿון נעלפֿל אַרוּס העלט אַליַכְטִיקָע ווועלט!

*.) דאס לַיְד האַט געוֹנוּן די דָרְטוּעַ פֿרָעָמִיאָע, אָפָן קָאנְקוּרָם פָּאָר אַשְׁוֹלְהִימָן, דָרְכְגַעְפִּירֶט פֿון דָרְעַ שְׁלָעַ "דָרְ. חִיּוּם זְשִׁיטְלָאָוּזְקָיִיִּים", דעם
85טַן אַקְטָאַבָּעָר 1944.

אַ מעִשָּׁה מֵיטָ אַ פְּשׂוֹטָ יַיְנֶל

קינדרער, הערטן, אויך וועל איזיך זינגען
פֿון אַ פְּשׂוֹטָ, אַרְעָם יַיְנֶל.
פֿון אַ יַיְנֶל, זֹאָס האָט גָּרְנִיכְט
און קִין פּוֹלָע צָעְנְדְּלִיק יַאֲרָ נִיט.

גָּרְנִיכְט, נַאֲר צָוְויִי חַעַנְטְּלָעַד האָט עַר
און — אַ קְרָאנְקָהּן, בְּלִינְדְּן פָּאַטְּעָר.
אוֹ דַעַר פָּאַטְּעָר אוֹ אַ בְּלִינְדְּעָר
זַיְנְגָּעָן הוֹנְגָּעָרִיךְ דיַי קִינְדְּעָר.

טוֹטָ אַ זָּאָג דָּאָס עַלְטְּסְטָעַ יַאֲטָל
צַוְּ דַעַם קְרָאנְקָהּן, בְּלִינְדְּן טָאָטָן:
עַגְּיָט גָּעְדָּאָגָהָט, פָּאַטְּעָר, לִיבְּעָר
מִיר אוֹ שְׂוִין גִּין יַאֲר אַרְיְבָעָר...

אַיזְקָה וּלְשָׁוִין צַוְּ אַרְבָּעָט טַוְּגָן.
גָּלְאָצָט דַעַר פָּאַטְּעָר בְּלִינְדְּן דיַי אָוָוָן.
חוּכְּבָט לִיְּמוֹתָעָר אָן צַוְּ וּזְיָנְעָן.
געַמְעָן מוֹסְרָן דיַי שְׁבָנִים.

וּוַיְלָ דָאָס יַיְנֶל גָּרְנִיכְט הָעָרָן,
טוֹטָ אַ שָׁאָר דַעַם לְאַק פֿון שְׁטָעָרָן:
געַמְעָט אַ צְוָאָנָג אָן נַעַמְתָ אַ האָמָעָר,
שְׁלָקָגָט אַ קְעַסְטְּעָלָעַ צְוָאָמָעָן.

אוֹיךְ אַ בעַנְקָעָלָעַ צַוְּ זִינָן,
געַמְעָט עַר האָמָעָר אָן שְׁנִינָן,
בְּיוֹ עַר שְׁלָקָגָט עַמְעַט אוֹיְף פֿון בְּרָעְטָעָר
און עַר טְוֹט אַ זָּאָג: „כִּיְוָ שְׁפָעְטָעָר!“

אַפְּגָעָזָגָט אָן אוֹזְגָהּ פָּאַשְׁוּוֹנָהּ,
בְּיוֹ דַעַר אַוּונָט האָט צְעַזְוָנָדָן

איבער גאנסן די לאטערן
און אין הייל-בלוא די שטערן.

אט, אין יענע אונטישען,
ווען אפּ ווירכע בעטלער רעה,
מייט חלומות, זאטע קינדרער,
האָן שטערן זיך געווינדערט:

האָן שטערן ניט פֿאַרְשְׁטָאנָן,
זוי אַ קינֶר לוייט אָן אַ מאָמען,
אין די שפֿעַטְע אַונְטִישָׁעָן,
ווען עט דָּארְפּן קינֶרְעָרְךָן.

נָאָר, זָאָם וּוַיְיָסֵן דָּאָרְטָן שְׂטָעָרָן
אַיִּין די הוֹיכָע, בְּלוּיעַ סְפָעָחָן,
אוֹ דָּאָם קִינֶר לוייט מִיט אַ ברְיִיטָלָן,
פְּרִישָׁה, נָאָר וּזָאָם גַּעֲקוֹיפָט אַיִּן קְלִיְיטָלָן?

קָוְקוֹן זַי מִיט פְּרוֹזָנָט אָוִינָן,
זוי דָּאָם קִינֶר לוייטְטָן, פְּיוֹלִישְׁצְוִינָגָן,
נִיט דָּעָרָעָסָן אַיִּין אַ מִידָּעָה,
טָאנְצְנְדִּיקָן מִיט אַלְעַ גַּלְידָעָר...

קָוְמוֹט עט אַלְעַ גַּאֲכָמָן, דָּאָם יְוָגָלָן,
(זָאָם מִירְ הַאָן דָּאַ בְּאוֹנוֹגָן)
מִיט אַ ברְיִיטָלָן, פְּרִישָׁה גַּעֲבָאָקָן. —
געַמְעָן צִיְינְדָלָעַר פְּרִילְעָרָן קָנָאָקָן.

געַמְעָן קִינֶרְעָרְאִיגְלָעָר גְּלָאָגָן
אַיִּין עט הוֹיכָן אַיִּין צַוְּתָאָגָן:
גָּאָפָל, מַעֲסָעָר, לְעָפָל, טַעַלָּעָר
אַיִּין דָּאָם לְעַמְפָל פְּלָאָמָט אוֹיפָט הַעַלְעָר.

עַסְנוּ אַלְעַ טָאָגָן די קִינֶרְעָר.
עַסְטָט דָּעָר מַאָטָע אַוִיךְ, דָּעָר בְּלוֹנְדָעָר.
עַסְנוּ קִינֶרְעָר אַיִּין דָּעָר מַאָטָע —
אַוִיךְ די מַאָמע שָׁוִין אַ זָּאָטָע...

אווי

האט אָ קינד, אוּ עַלְעַנְטַס געטראָכֶט

אווי האט אָ קינד אָן עַלְעַנְטַס גַעטראָכֶט:
ווען אַיך זאָל נָאָר האָבָן אָ בעט אָת באָנָאָכֶט.

אָ בעט, ווען צו שלְאָפָן אָוֹן גַּאֲרַנִּישֶׁמֶן-נִיטֶׁ מִיּוֹן —
יאָ, אָוֹן צוּם בעט נָאָר אָ וָוָאָרָעָמָעָ הַיִם.

דאָרָף אַיך אָ קינד פָּוּן אָ הַיִם אָוֹן אָ בעט,
הָאָבָן אָ מַאֲלַצְיִיט אָפָעָסָן צוּ זָעַט.

אָ קִינְד, וּוְאָם אֵין זָאת דָאָרָף אַיך אַנְצּוֹטָאָן זִיד,
אוּן לִיְתִּישְׁעַ קְלִיְדָעֶר, אָוֹן לִיְתִּישְׁעַ שִׁיד.

אוּן קִינְדָעֶר, וּוְאָם זַיְנָעָן באַשּׂוּכָת אָוֹן באַקְלִיְידָט,
דאָפָן אַיך צַעַרְטַלְעַכְיִיט דָאָבָן אָוֹן פְּרִיד.

פָּעַלְתָ מִיד נִיטֶׁ מַעַר וּוֹי: אָ הַיִם אָוֹן אָ בעט.
קְלִיְדָעֶר אָוֹן שִׁיד אָוֹן אָ מַאֲלַצְיִיט צוּ זָעַט.

טָאַטָּע אָוֹן מַאֲמָע אָוֹן... מַעַר נִיטֶׁ קִיּוֹן זָאָךְ! —
אווי האט אָ קִינְד, אָוּן עַלְעַנְטַס גַעטראָכֶט.

א ניענדיך קרעמל

מיין מאטע איז דרייך, אט, זעט וויאם ער האט! –
א ווונדרעלעך קרעמל, וויאם וואנדרערט אין שטאט.
א קרעמל וויאם וואנדרערט גאט-אוים און גאט-איין.
אייר חידושט זיך גאר, ווי א קרעמל קען נײַן? –

ס'אייז ניט אפ און אמת, עס דאכט זיך גאר אוים.
דאָס ניט גאר מיין מאטע, גאט-איין און גאט-אוּס;
דאָס קרעמל מיט סחורה צעהאנגען אפ זיך:
פֿוֹן פֿאָרְנְטּ פֿאָרְשִׁידְעָנָעּ בענְדְּלָעּ צוּ שִׂיר.

דעָרְלָעְבּוּן קְרָאוֹאָטּוּן אָוּן פֿאָסְקָעָם אָפָּאָר.
איין האנט האלט ער בּֿלְיָקָעּ קְעַמְלָעּ צוּ הָאָר.
די צוּוִיְהָטּ פֿאָרְלִיְגְּנָטּ אַיז מִיטּ טִיכְלָעּ צָוּמָן גָּאָר.
מִיטּ זָאָקָן אָוּן שְׁלִיקָעּם אָוּן... וּוּיְם אֵיךְ דָּאָרְטּ וּוּיאָס!

אייך ווּיְם גָּאָר, דָּאָס קְרָעָמְלּ מִיּוֹן מְאָטָנָם, אַיז גְּרוּוּסִין!
קוּיְם וּוּיאָס מְעוֹן זַעַט אִים פֿוֹן קְרָעָמְלּ אֲרוּסִים...
גְּלִיךְ וּוּיְ נִיטּ ער, גָּאָר דָּאָס קְרָעָמְלּ אַלְיָין
וּוְאנְדְּרָעְטּ אַין שְׁמָאָטּ אוּס, גַּאטְ-אוּס אָוּן גַּאטְ-איַין.

אָנוּ זְנוּ

פערציח צימערן און הווֹת.
צוואנץיכם לינקט און צוואנץיך רעכטם.
פערציח קיבלעך האט דער הווֹת,
יעדען קובל — מיסט א בלעך.

ראיען און די בלעבן מיסט,
GANZUA טשאטעם הינט און קעַז,
אונ פון נאמער וועש אראָפ,
טריפט אין הווֹת אריין די נעַז.

טריפט די נעַז און יעדר שטוב,
פון די ווענט און פון סופיט. —
וואקסן קינדער בלײַבָּע אויַס,
שווואָך, מיט זואָקלענדיקע טרײַט.

וואקסן בא די קינדער אויַס,
וואַי די בִּינְגָל קְרוּמָע פִּים.
דיידן מאטעם מיט א כְּרִוֵּפ
אונ פֿאָרְגַּיְעַן זִיד אַיְן הוֹסֶט.

שלעפן זִיד די מאמעט קְיִים,
מייט א ווַיְתִּיך אַיְן גַּעֲלַעֲנָק.
סְאַיְוָן בא יְהָדוֹן טְרִיבָּעָדָר בְּלִיכָּן;
נאָך אַוְנָעָן-שְׁטוֹרָאָל פָּאָרְבָּעַנְקָט.

אלע טירן צונעמאכט

הייזער האט די שטאמט א סָך,
אין יעדן הויז איז דא א טיר,
נאָר אלע טירן צונעמאכט
און צונעישלֿאסענע פאר מיד.

אין יעדן הויז איז דא א טיש,
אָפַּ יעדן טיש — אַ מאֶלצִיַּת גְּרִיַּת:
אַ לעָפֵל זוֹפַּ אָוּן בְּרוּיַּת אַ בִּים
און טאטע-מאָמע באָ דער זוּיט.

אין יעדן הויז איז דא א בעט,
אַ וואָרָעַם בעט מיט בעטנוועאנט.
עם וואָרט אַפַּ יעדן קִינְד אַ גְּלָעַט,
אַ ווייכער גְּלָעַט פָּוּן מאָמעס האָנט.

עם וואָרט אַ הַיְם אַפַּ יעדן קִינְד,
אַ וואָרָעַם ווַינְקָעַלְעַ, אַ דָּאַר,
מִיךְ נָאָר צֻעְרָטְלַט בְּלוּזַוְוּ דָעַר ווַינְט,
מִיךְ טַוְלִיעַט אַין אַיד שְׂיָם די נָאָכַט . . .

ס' פעלט אים ניט קיין סד ...

אין קאָרעדארל, ענג און שמאל,
ויעט א שומטער מיט אַל,
כאָפט א שטייפטעלע פון מול
און פאָركלאָפט עס פֿלינק אין זויל.

פרעג איך אים: „הען, שומטערוּה:
מייטן האָמער — נאָך אַסְטוֹק.
מייט דער דראָטווע — נאָך אַצִּי,
זאג, וואָס האָסְטוֹ פֿאָר דיין מי?“

ואנט דער שומטער: „נאָט זוי דאנק!
כ'יהָב אַהֲמָעָר מיט אַצְוָאנְג,
כ'יהָב אַבענְקֵל אַפְּ דְּרִיְ פִּים
און אַמְּאָל אַוְיךְ בְּרוּיט אַבְּיס.“

וואָס באָדָאָפֶן אַשומטער נאָך? —
בלזַוְן אַטְאָג צוֹ יְעַדְעַר ווֹאָך.
צַוְּ יְהָדוֹ טַאָג, כָּאַטְשֵׁנָאָך אַשְׂעָה
און פְּרָנְסָה, ווֹעַן סַאיְן דְּאָ! ...

ווען ניט די מײַז...

די ביימער גיבן פרוכטן,
די ערְד גיט ברויט און זאלֶז.
די קו גיט מלֵך פֿאָר יעדָן,
פּוֹטָעָר, פְּלִיש און שמאַלְזִי.

וואָל גענונג אָפּ קְלִידָעָר
גיט די שאָפּ מִיטּ פֿרִידּ,
שטייט אָפּוֹלָעָר שְׁפִיכְלָעָר
מִיטּ אלְעָם גוֹטָן גְּרִיטִיט:

מִיטּ קָאָרָן אָוּן מִיטּ וּוַיְצָן,
מִיטּ קָאוּעָן אָוּן מִיטּ רִיז —
הָאָבָן אִינְעָם שְׁפִיכְלָעָר
זִיךְ פֿאָרְקָלְבָן מִיזּ.

צְעַשְׁלַעַפּוֹן זַיְפּוֹן שְׁפִיכְלָעָר,
וּוְאָסּ סְאיַז נָאָר פֿאָרגְרִיטִיט:
דָּאָסּ קָאָרָן אָוּן דִּי וּוַיְצָן,
די וּוְאָלּ, וּוְאָסּ אָפּ אָקְלִיד.

גִּיטּ די וּזְעַלְטָ אָסּ נָאָקָעָטּ,
פְּשָׁוֹט — נָאָקָעָט-הַוִּילּ,
קִיּוֹן קְלִידָלּ אָפּוֹן לִיְבּ נִיטּ,
קִיּוֹן בִּיסּוֹ נִיטּ אָזּ מוֹילּ ...

איין חמרזן!

בערל בעכער באקט א ביינל,
קוועטלט נאר או די מומע פייןיל:
„סארא ביינל, און אנטיקל!“
און זי גט מוד איז א שטיקל.

עם איז אויפֿ דאמ שטיקל ביינל
און איז זאנג דער מומע פייןיל:
„סארא ביינל, און אנטיקל! —
נאָר אַבְוּסֶל קַלְיִין דאמ שטיקל...“

ברז'יט פאר אלע

בעקער, בעקער! קגעט דאס טיגל.

באק א זעל, באק א בייגל.

באק אויס חלות, פרישע ברויטן,

פאר די קינדר הינטער פלויטן.

פאר די פרעמדע אפ די שווועגן,

פאר די מאמעס מיט געשטעגן,

ויאס פארקויין פרישע ברויטן,

אפ די פונטען, אפ די לוייטן.

און פאר די פארשעטעה היימען,

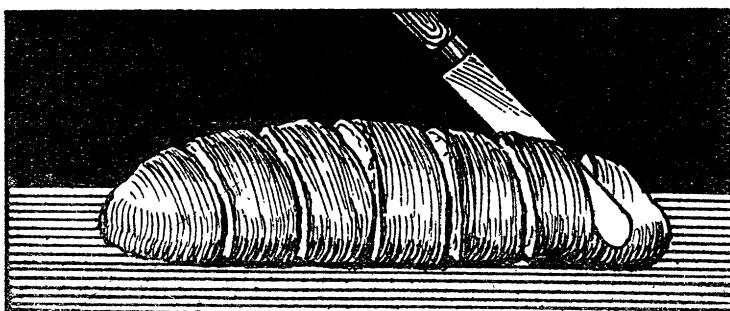
און א פלעמל אינעם קוימען,

און געקעכץ, און ברויט א ביסן,

אפ די אַפְגָּנָדָעַטָּה טישן.

באקוושע, בעקער, ברויט און חלה,

ואלן עסן אלע, אלע! ...

צוֹויִי פְרָנָסּוֹת

זומער ציימט האנדלט מיין טאטע מיט אייזק Raum,
מיט שטרוייענע ניסלאָד — אַין ווינטער.
האט ער אַין צוֹויִיַּען פְרָנָסּת, מיין טאטע,
דאָם אַיבְרַיְיךְ הַונְגָּעָרֶת מעַן אַונְטָעֶר ...

וואַי שײַן מֵיד גַעפֿעַלְן דעם טאטנס פְרָנָסּות:
אייזק Raum אַון שטרוייענע ניסלאָד.
דאָם, וואָם מעַן הַונְגָּעָרֶת צוֹ בַּיַּדְעָ פְרָנָסּות,
דאָם אַין אַבִּיסָּל פָּאַרְדוֹרִיסָּלְעֶר.

ברודער פויער!

גב דיין האנט מיר, ברודער, פויער!
דיין מאזאלעדייקע האנט.
אונטער פרייע הימלען, בלוייע,
איו פאר יעדן פלאץ פאראן.

איך וועל אויסשמידן טראקטארן,
דו וועסט אקערן און זיין.
וועלן בלויילעכע קיארן
אונדז אנטהען העל אויפניין.

איך וועל דײַנע הייזער בויען,
דו וועסט פלאנצן מיר א סאָר.
גב דיין האנט מיר, ברודער, פויער,
אונדזער זייןען דאָרָפ און שטאמט! ...

אין טוֹנָק עַל טוֹנָעֵל

אונטן, אונטן, אונטער ערעד,
אין א טוֹנָק עַל טוֹנָעֵל,
אָפַף אַ פְּלִינְק, עַל עֲקָטְרִישׁ פֿעַדַּע,
יאָגַט אָוָן יָאָגַט אַ בָּאָן זִיךְ שְׁנָעֵל.

פֶּאָ-אָ-רוֹיסְ! פֶּאָ-אָ-רוֹיסְ! –
פִּיְפִּיט מִיט אִימְפַעַט אֹוִיסְ זִיךְ בָּאָן,
אוֹן אַ לְעַמְפָעַלָּע, אַ בְּלוֹסְ
טוֹט אַזְיִינְק צָוָם מַאֲטָאָרְמָאָן:

נָאָך גְּעַיְאָגַט! נָאָך גְּעַיְאָגַט! –
וּוַיְנַקְט אָזְזִי דְּאָס לְעַמְפָל צָוָם;
נָאָך אַ שְׂוּעָרָן אַדְבָעַטְסְ-טָאָג
דָּאָרְפָן טָאָטָעָס הַאָבָן דָו.

נָאָך דָעַר אַדְבָעַט אַין פָּאָבְרִיך
וּוַאֲרַט נָאָך הוֹאוֹ אַן אָרְדִים הָוִיַּז.
אוֹן מִיט בְּעַנְקָשָׁאָפָט אַיְנָעָם בְּלִינְק
קוּקָט אַקְיַנְד זִין טָאָטָן אֹוִיס.

אָפַף אַ נִיט גַּעַדְעַקְתָן טִישׁ,
וּוַאֲדַט אַ מַאְלְצִיְיט - קְוִימָט צָוָעַט;
זָוֶפֶס אַ לְעַפְל, בְּרוֹוִיט אַ בִּיסְ
אַין דָעַרְנָאָן - אַהֲרָטְלָעָן בְּעַט.

אונטן, אונטן, אונטער ערעד,
אין א טוֹנָק עַל טוֹנָעֵל,
אָפַף אַ פְּלִינְק עַל עֲקָטְרִישׁ פֿעַדַּע,
יאָגַט אָוָן יָאָגַט אַ בָּאָן זִיךְ שְׁנָעֵל.

א קינר פון דער נאם

עם זייןען צו שיך מיינע פים ניט געוווינט.
מיין גוף ניט געוווינט צו קיין וואראעמען קלײַד.
מיין לײַיב איז פון רעגן און ווינט ניט געשוינט.
מיין מאגעדע הויט איז מיט ווונדע פארזיט.

פרעמד פאר מיין קאָפ איז אַקיַּשְׁן, אַ ווייכְּם.
פרעמד פאר מיין באָק איז אַמאָמע אַ גַּלְעַט.
מייל אַיךְ מיט היימלאֹעַ הינט נַליַּיךְ-אַפְּ-נַליַּיךְ,
די ברעלעַד פון מיסט אַונְדִּי שׂוּעַל פָּאָר אַ בעט.

טאקע, פארזואם?

עדֵד איז דא.
דעָר אקער איז גרייט.
און הענט זייןען גרייט צו
יעדרע מינוט. —
פארזואשע, פארזואם איז
דאָם פעלְד ניט פארזוייט,
ניט צעלְלִיט?

שטעט זייןען דא.
רי גאמּן פארפֿוצַט.
סֶלאָקוֹן דַי פָעַנְצַטְעַר מִיט
שפִיאָז אוּ אַמְּסַס. —
פארזואם קלַיְבָּן מענטשָׁן
די ברעלְלַעְד פָוּ מִיסְטָן?
טאקע, פארזואם?

יעדר טומן זין אַרְפָּעֶט

דער גערטנער פֿלאנצעט דעם גָּרְטָן.
דער פֿאַסְטוֹר פֿאַשְׁעַט די שָׂאָפּ.
דער קְנוּכְּט בְּאַרְבָּעַט דָּסּ גּוֹטּ.
אוֹן דָּעַר פֿרִיז וּוֹאָסּ טּוֹטּ?
— דָּעַר פֿרִיז עַסְטּ אוֹן שְׁלָאָפּטּ.

דער מְוִיעָרָעֵר מוּיְיעָרַת חַיּוּעַ.
דער מְאַלְעָר מְאַלְטָה די וּוֹעֲנָטּ.
דער שְׁלָאָסְעָר מְאַכְּטָה דָּעַם שְׁלָאָם.
אוֹן וּוֹאָסּ טּוֹטּ דָּעַר בְּאַלְעָבָאָסּ?
— דָּעַר בְּאַלְעָבָאָסּ נֻעְמָטּ רָעָנָטּ.

דער גַּעַנְעָרָאֵל פֿוֹרְטָ מְלָחָמָה.
דער פֿאַבְּרִיקָאנְטָ פֿאַרְקְּוִיפַּטָּ גַּעֲוָעָר.
דער קְעַנְגָּ מְאַכְּטָ פֿאָרָאָד.
אוֹן וּוֹאָסּ טּוֹטּ דָּעַר פֿשּׁוֹטָעָר סְאַלְדָּאָטָה?
— עָרָ וּוֹעָרָטָ גַּעַרְגָּעָטָ, נִימָטָ מַעָּרָ ! ...

פָעַנְצָטֶעֶר בּוֹזֶן דָּרֶן

צִיגָּל, לִיְם אָוָן זָאָמֵד
אוֹן פָּאָרְבְּרוּנְטָעַ הָעֲנָטוֹ.
פָּאָר אָ נִיעָר הַיִּים
בוֹעַנְצָן מִיר דִּי וּוּעַנְטָה.

פָּאָר אָ נִיעָר הַיִּים,
פָּאָר אָ נִיעָטָה הָוִיָּה.
זִיְּן וּוּעַט אָונְדוּשָׁעַר הַיִּים,
וּוִי דִּי עַנְדָּדִי גְּרוּוֹס.

בִּיז דָעַט הַיְמָל הָוִיָּךְ
גְּרִיְיכָן וּוּעַט דָעַר דָאָר.
פָעַנְצָטֶעֶר וּוּעַלְכָן זִיְּן
פּוֹן לְוִיטָעַר זָוָן גַּעֲמָאָכָט.

שִׁירָן וּוּעַלְכָן זִיְּן
אָפָן, אָן אָשְׁלָאָס.
אָן אָהָונָט בָּאָס טִיר,
אָן אָבָאַלְעָבָאָס...

דען נגעערם טראָער

בְּהַאֲבָב אַמְּאָל נְעֹזָעַן אַנְגָּעָר,
שְׁוֹאָרִץ אִינְגָּאָנֶצֶן, וּוי אַקְוֵיל,
נְאָר צְוּוִי שְׂוֹרוֹת וּוַיִּסְעַ צִיְּנָעַר
הַאֲבָן הַעַל נְעַבְּלָאָנְקָט אַיִן מַוִּיל.

אוֹיךְ אַ וּוֹאנְדָעַר — וּוֹעַט אַיר וְאָנָּן
וּוֹעַרְזָשָׁע וּוֹיסְטָע עַם נִימְתָּאָלִין? —
אַלְעַ נְעַגְּעָרָם זִינְעָן שְׁוֹאָרָצָע
אוֹן זִי הַאֲבָן וּוַיִּסְעַ צִיָּן.

אַמְּתָה, דָּאָס אַיְזָנִיט קִיְּינָן וּוֹנדָעַר.
נְאָר דָעַר וּוֹנְדָעַר אַיְזָנִיט דָעַר:
וּוֹאָס אַיְן זִינְעָן שְׁוֹאָרָצָע אוֹינָן
הַאֲטָמָט נְעַפְּנִיכָּלָט הַעַל אַטְרָעַר.

אוֹא לְוִיתָעָרָע, אַ רְיִינְעַי!
אַמְּתָה, דָּאָס קָעַן אַיךְ נִימְתָּפְאָרְשָׁטְיִין?
אוֹינָן הַאֲטָמָט דָעַר נְעַגְּעָר שְׁוֹאָרָצָע
אוֹן זִיְן טְרָעָר אַיְזָנִיטָעָר, רְיִין ...

א פענצטער

לייב האט די זוּן זיך צו שפילן מיט קינדער,
בענקען די קינדער נאָך זוּן אָונַ נאָך שײַין.
שטייען די הייזער אָונַ פענצטער, ווי בְּלִינְדָע
אוֹן לאָזֶן די זוּן נִיט אֲרֵין.

בלִינְכָּו אָונַ זוּן זיך די קינדִישׁע באָקָן,
סֻולְקָן די אוֹינָן פֿאָרְבּעַנְקָטָע אַרוֹים.
דָּאָרָף מָעוֹן אַיְן וּוֹאנְט נָאָר אָ פֿעַנְצָטָע אַוִיסְהָאָקָן
אוֹן ברַעְנְגָעָן די זוּן אַיְנָעָם הוּא ...

-J. SOKOLOVSKI.

דָּרְיִי רַאֲסָן

וַיֹּוִים אֵין דַּי מַאֲמָע,
אֲנַעֲנָדֶר דַּעַר מַאֲמָע,
דָּאָם קִינְד — אֵין בִּידְעַ גַּעֲרָאָטָן:
הָאָרֶחֶת עַמְּבָלְאָנְדָע
אוֹן אַוִינְגָן — קוֹיְלַ-שֻׁוֹאָרְצָע,
אֲשְׁפִּיל — פָּוֹן לִיכְבָּט אוֹן פָּוֹן שָׁאָטָן.

צִיִּין הָאָט עַמְּבָלְאָנְקָע,
אֲפָנִים, אֲבָרוֹנְלָעַכְמָן,
וַיַּיְקַאֲוָעַ מִיטְמַילְךָ צְוֹאָמָעָן.
גַּלְעַט אִים דַּעַר מַאֲמָע
די הָעַרְלָעֶד די בָּלְאָנְדָע,
די אַוִינְגָן עַמְּקַשְׁתָּאִים די מַאֲמָע ...

אָף דִּי טִיפָּע גַּרְוֹנְטָן

אֵין דִּי בָּעֶרֶג, דִּי אַלְטָע,
אֵין דִּי פַּעַלְזָן-שְׁפָאַלְטָן,
אָף דִּי טִיפָּע גַּרְוֹנְטָן
ליְגַן שְׁטוּרָעָם-וּוַיְנָטָן.

ליְגַן שְׂוִין פָּזָן צְיִיטָן,
הַעֲנָט אָוָן פִּיס אֵין קִיְּיטָן,
פְּלִיגָּל - פּוֹל מִיטָּן וּוְאַנדָּן,
עוֹאָ פַּעַלְזָן גַּעֲבּוֹנָדָן.

טְרֻעָפֶט זִיר. אֹז דִּי וּוַיְנָטָן
אָף דִּי טִיפָּע גַּרְוֹנְטָן,
הַוִּיבָּן זִיר אָן וּוּעַקָּן,
הַוִּיבָּן זִיר אָן שְׁוּרָעָקָן;

נַעֲמָעָן קִיְּיטָן קְלִינְגָּעָן,
וּוְעָרָן לַוִּיצָּדָן רִינְגָּעָן
אוֹן דִּי קִיְּיטָן פָּאַלְצָן.
הַעֲרָשָׁ מַעַן דּוֹנוּרָתָן כְּנָאָלָן.

זַעַט מַעַן פְּלִיעָן בְּלִיכָּן
אַיְבָּעָר פַּעַלְזָן-שְׁפִּיבָּעָן,
אֹז דִּי בָּעֶרֶג, דִּי אַלְטָע,
הַוִּיבָּן אָן זִיר שְׁפָאַלְטָן.

ס. פִּיאַגְּרָבְּלוֹס

זאל בליען פרײַד

בלוי דער himl אויסגעשפֿרייט,
בלויַלעַך בְּלִיט דָּעַר בעז.
אוֹז פּוֹן לְעַנְדַּעַר, וּוַיִּתְ, מִיטּ פֿרִידּ,
קּוֹמָעַן פֿרִילִינְג-גּוּסְטּ:

וַיַּנְטַלֵּעַךְ פֿרִילִינְגְּדִיקְעַ, פֿרִישַׁ,
פֿיַגְלַ מִיטּ אַ פֿרִידּ-גּוֹאָגָן. —
גּוּסְטּ אַידּ לְיַבְעַ, וַיִּתְ גּוֹגְרִיסְטּ!
זָאַל דָּעַר פֿרִילִינְג זַיִן אַתְ לְאָגָן.

זָאַל עַר קִינְמָאַל נִיטּ פֿאָרְנִיוֹן;
אוּמְעֻטּוּם זָאַל בליען פרײַדּ.
זָאַל דִּי עַרְדּ אַ גָּאָרְטָן זַיִן,
יעַרְעַם לְאָנֶד — אַ בְּלוּמְעַנְבִּיאַטּ . . .

A. SOKOLOVSKI.

א זוניקער טאג

וועיס איך, או נאך יעדער נאכט
קומט א טאג צו גיין,
נאך א מאָל, פארוואָאלקנט, שוואָאַז,
אמאָל מיט זונענשין.

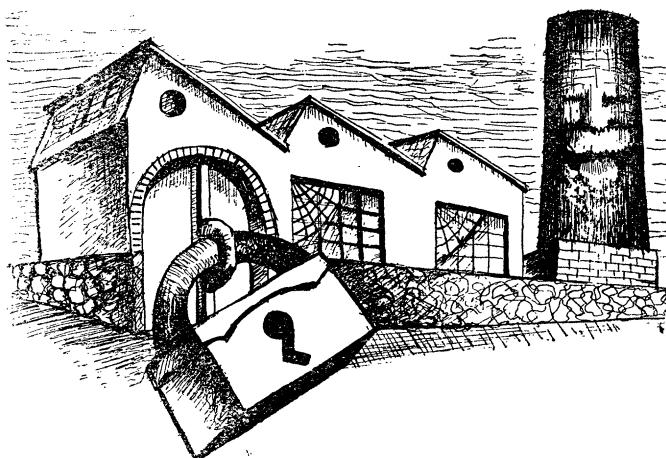
אייצטער אייז א שוואָאַז נאכט,
פֿוֹל מיט שְׁרָעֵק אָוּן פִּין.
זָאָל דַּעַר מָאָרְגָּנְדִּיקָּעָר טָאג
א זוניקער באָטְשִׁין זִין ...

און אַרְפָּצֶט

שטעם און פֿאַרְשְׁטִיינְגָּעַרט שטייט דֵי פֿאַברִיך.
דָּעַר סִירְעָנָע-פֿײַף אַין האַלְדוֹ דֿערְשְׁטִיקָט.

דָּעַר 'טְוִיעָר' פֿאַרְהָאָקָט, דֵי פֿעַנְצְּטָעַר אַן לִיכְטָט.
די שְׂוִיבָן פֿאַרְוּעָבָט מִיט שְׁפִינְזּוּעָבָם גַּעֲדִיכְט.

דָּעַר אַוּוֹזָן — קָאַלְט אַן שְׂוֹאָרֶץ אַן אַ פֿוֹנָק.
דָּעַר קְוִימָעָן — אַ לְאַנְגָּע חֻזְקָ-צּוֹנָגָן ...

פּוֹן פָּאֶבְּרִיךְ

ווען איך קום פָּאֶרְנָאכְטַץְוּ אַהֲיִם פּוֹן פָּאֶבְּרִיךְ,
לְוִיפְּטַמֵּיר אַנְטְּקָעָגָן, מִיטֵּפְּרִיד אַינְגָּעָם בְּלִיכְמָן,
מִיּוֹן טָכְטָעָר, מִיּוֹן קְלִינָעָ, אַ פִּיצְלָ, אֹאָ...
אוֹן גְּרִיסְטַמְּ מִיךְ פּוֹן וּוִיטָן: “הָאָלָא פָּאֶפְּאָ!”

אוֹן גְּלִיךְ אַף דַּי הַעֲנָט צָו מִיר טָוָת זַי אַ שְׁפְּרוֹנוֹן.
וּוְעָרָן דַּי הַעֲנָט, מִיּוֹנָעָ מִזְדָּעָ, מִיר גְּרִינָגָן.
אוֹן בְּגַלְעָט אַיר דַּי לְאָקָונָ, אַיךְ קַוְשָׁ אַיר פָּאֶרְפִּידָ.
מִיּוֹן טָכְטָעָרְלָ פְּלָאָפְלָט, דָעַרְצִיְילָט אוֹן דָעַרְצִיְילָט.

דָעַרְצִיְילָט מִיךְ פּוֹן אַלְצָ, וּוְאָס גַּעַשְׁעָן אַיּוֹ אַיּוֹ טָאגָן:
וּוְהַנְּטַעַלְעַ חָאָט זַיְדָ נַאֲךְ קַעַצְלָ גְּעַיְאָנָטָ,
וּוְסָאָיָ אַיר דַּי לְיַאֲלָקָעָ — דָעַרְצִיְילָט זַי פָּאֶרְטָרָעָט —
נַעַבְדָר אַרְוֹנָט עַרְגָּעָפָאָלָן אַפְּ דָעָרָ עַרְדָ —
אוֹן חָאָט זַיְדָ — אֹו וּוֹיָ אַיזְ דָעָם טָאתָן אוֹן וּוִינָד —
דָאָס גַּעַזְלָ צַעְקָלָאָפְטָ אַוְן אַ פִּים אַוְיְסָגָעָקָרִימָט.

הָעָר אַיךְ זַיְדָ אַיּוֹ אַיּוֹ מִיּוֹן טָכְטָעָרְלָם רִידָ,
בָּאוֹזְיוֹזָט זַיְדָ פּוֹן עַרְגָּעָץ אַיּוֹ שְׁטִיבָלְלָ דַי פָּרִידָ
אוֹן טָרָעָט שָׂוִין דָעָם אַוְנוֹט נִיטָ אַפְ פּוֹן דָעָרָ שָׂוּעָלָ.
וּוְעָרָט אַיּוֹ מִיּוֹן שְׁטִיבָלְלָ אַלְצָ לִיכְטִיקָ אַוְן הָעָלָ:

הָעַלְעָר דָאָס טְוָנְקָעָלָעָ לְעַמְפָעָלָעָ בְּרָעָנָט.
גְּעַרְזִימָעָר עַם וּוְעָרָן דַי עַנְגָעָ פִּירָ וּוּעָנָטָ.
דַי לְוָפְטָ אַינְגָעָם שְׁטִיבָלְלָ וּוְעָרָט לִיְיכְטָעָר אַוְן פְּרִישָׁ.
גַעַשְׁמָאָקָעָר דָאָס טְוָזָקָעָנָעָ בְּרוֹיָט אַפְןָ טִישָׁ...

דעָר ווינטער זוינט

ס'האָט דעָר ווינטער זיך, מסתמא,
ניט געקוייפט קיון ווינטער-שייד.
ניט עָר נעהָר אָום פֿאַראָטערט,
צונעקלט אָזֶיך, זוי אַיך.

צונעקלט אָזֶיך אַחֲסְטָל
האָט עָר, ניט פֿאַר אַיך געדאָכט;
קוקט עָר מִיט פֿאַרטְרַעַרטְעַ אָזֶיגַן,
ווינט דעָר ווינטער טָאג אָזֶן נאָכְט.

נאָר ס'איַת, דוכט זיך, אָזֶן סְכָנוֹת.
ס'זועט אִים נָאָרְנִית זֵין דערפּוֹן.
ס'פֿעלט דָעַם ווינטער, גְּלִיךְ, זוי מִיר:
אַבִּיסְט פֿרִישׁע לְופּט אָזֶן זָוָן.

א בזיער

סְזֹאַלֶת דֵי ווּלְט — דָאַס ווִיִּיסֵן אַלְע —

שענערא, בעסער זיין געקענט.

האָבָן אַירָע קָאנְסְטוּרְקְמָטָרְן
שְׁלַעַכְת גָּלְיִינְגְט אַיר פֿוֹנְדָאמְעָנט.

דָאָרָף מָעַן זַי אַיצְט אַיבָּעַרְמָאָכָן,

אַיבָּעַרְבָּיוּן פֿוֹנְדָאָסְנִי.

וּוְעָר עַס ווּל נָאָר זַיְן אַ בּוּעָר

דָעָר זַיְן שְׁטָעָלָן זַיְן אַיְזָן דֵי.

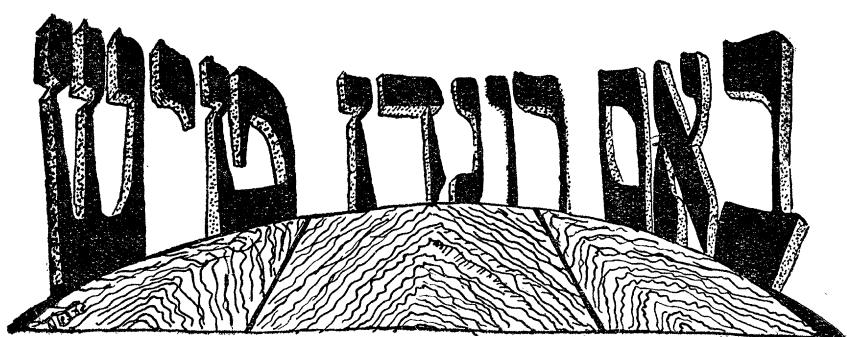
סְאיַיְן אַ זְבִּיהָ זַיְן אַ בּוּעָר,

אַ נִימְט יַעֲדָעָר קָעָנו אָנוֹ מָעַן —

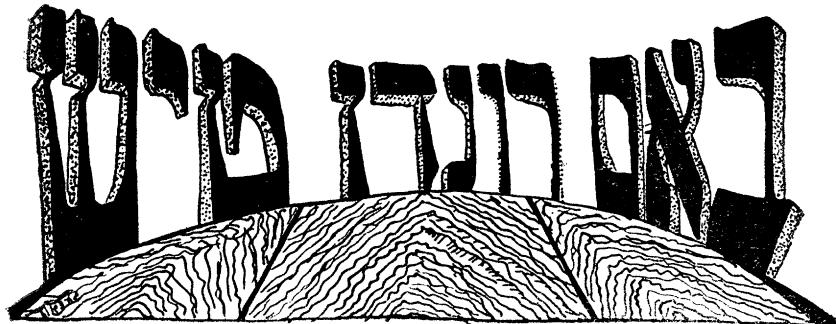
מָעַן דָאָרָף האָבָן שְׁטָאָרְקָע מָוּסְקָלָעָן

אוֹן אַ הָאָרֶץ נָאָר אוֹן אַ פְּלָעָק ...

סְטָלִיעֶר, הַוּבְּלִיעֶ — טַשִּׁישׁ-טַשִּׁישׁ-טַשִּׁישׁ!
מַאֲךָ אַ גְּרוּיסָן, רֹנוֹדָן טַיְישׁ.
אַ בְּרוֹדָעֶר-טַיְישׁ פָּאָר בְּרוּיט אָוּן וּוּיְין,
עַם וּוּעַט אַ גְּרוּיסָעַ סְעוּדָה זַיְן.

וּוְעַלְוָן וִיצְנָן גְּרוּיסָעַ אָוּן קְלִיְין,
בְּאַ דָּעַם טַיְישׁ מִיטָּ בְּרוּיט אָוּן וּוּיְין.
אוּבְּנוֹן — דָּעַר שֻׁעְנְצָטָעָר צָדָה:
דָּאָרָט וּוּעַט וִיצְנָן סְטָלִינְגְּרוֹאָדָה!

אָוּן מִיטָּ סְטָלִינְגְּרוֹאָד בְּאָנְאָנדָה,
סָאָמָע בְּאַ דָּעַר רַעֲכְטָעָר דָּאָנָטָה,
אַיְזָן פָּאָר לְאָנְדָאָן גְּרוּיִיט אָוּן אָרָטָה,
וּוּעַט זַיְד וִעְצָן לְאָנְדָאָן דָּאָרָטָה.

אָוּן פָּוּן לִינְקָם — בָּאָמָן אוּבְּנוֹן,
דָּאָרָט וּוּעַט וִיצְנָן וּוָאָשְׁינְגְּטוֹן.
יָאָ, דָּעַר הַעַלְדִּישָׁעָר שָׁאָנְכָאָי
קִוְמָט אָוּן עַרְוָן-אָרָט אָוּן רַיִין

אוֹן נָאָר בְּעַנְקָלֶעֶר שְׁטָעַלֶט צָוֵם טִישׁ,
פָּאָר וּוְאָרְשָׁע, פְּרָאָג, אַטְעָן, פָּאָרִין;
דָּעַם גַּעֲשָׁעַנְדָּעַטְן פָּאָרִין
קוּמָט אָן אָרְטָם בָּאָם בְּרוֹדָעֶר-טִישׁ.

אוֹן פָּאָר טָאָקִיא, רְוִים, בְּעַרְלִין?
פָּאָר דָּעֶר שְׁוּוֹאָרִץ אָן בְּרוֹינְגֶּר שְׁפִין,
איַיְיָ שְׁוִין לְאָנְגָן אָן אָרְטָם גַּעֲנָרִיטָם:
— אָ בְּרוֹדָעֶר-קְבָר, טִיף אָן בְּרִיְיטָם!

יאנוואר 1943

פֿשׂוֹט אָזֶן פְּרַאֲסִט

איך שרייב אָזֶן אַברְיוֹן צוֹ דָעֵר באַבעָנָנוּ מִין.
לְיִינְג אַיךְ דָעֵם בְּרְיוֹן אַין פְּאָסְט-קָעְסְטָל, אַדְיַין,
היַי, מענטיש פֿוֹן דָעֵר פְּאָסְט, דָו ווַיִּסְטָלָאָז, דָו בִּיסְט גְּרוּוּס,
זָאַלְסָט בְּרַעֲנָגָנוּ דָעֵם בְּרְיוֹן צוֹ מִין באַבעָן אַין הוּוִי.

נָאָר טָאָמָעָר, דָו טְרַעְפְּסָט שְׁוִין דָאָס הוּוִי דָאָרָט נִיטָּמָעָר,
סְהָאָט עַם דָעֵר הִיטְלָעָר פְּאָרְלָעְנָדָט אָזֶן צְעַשְׁטָעָרָט,
טָא, זָאַלְסָטוֹ אָסֶן זָאָגָן, דָו מענטיש פֿוֹן דָעֵר פְּאָסְט,
דָעֵם אָוְמָגָלִיךְ, דָעֵם הִיטְלָעָר, נָאָר פְּשָׂוֹט אָזֶן פְּרַאֲסִט:

אוֹ באַבעָה האָט אַיְינְקָלָעָד, אַסְהָ, אָזֶן אַצְּאָל!
אַת בְּאָרְנָ-שְׁפִיצָן חַוְיבָעָ, אָזֶן וּוְאַלְד אָזֶן אַין טָאָל. —
אוֹנוֹ נָאָר זָאַלְסָטוֹ זָאָגָן, דָו מענטיש פֿוֹן דָעֵר פְּאָסְט,
דָעֵם אָוְמָגָלִיךְ, דָעֵם הִיטְלָעָר אַפְּ לְשָׁוֹן, נָאָר פְּרַאֲסִט:

מוֹר ווּוְאַקְסָן אָזֶן לְעַדְנָעָנוּ אוֹנוֹ מָאָכָן וִידְגָּרִיט.
אוֹנוֹ זָאַמְלָעָנוּ צְוֹנִיָּה וִידְגָּרִיט פֿוֹן נָאַעַנְט אָזֶן ווַיִּיט.
אוֹנוֹ וּוְעָלָן זִיד לְאָזֶן אַפְּ פְּלִינְגָלָעָן פֿוֹן ווַיִּנְט,
צּוֹם לְאָנָד פֿוֹן דִּי הִיטְלָעָרָם. — אוֹ ווַיִּ אָזֶן ווַיִּנְט

וועט זיין צו די היטלערם, וואס האבן פארלענדט,
די הײַם פּוּ מײַן באָבע, דאס דּוֹיז אִירֶם פֿאָרברענטּוּ
אוֹויַ אַלְסְטוּ זָאנָן, דּוּעַם ווַיסְטָן דְּראָקָאנָן:
מֵיד נִיְעַן אָפּ אַים אָוּן מַוְיד קּוֹמָעַן שְׁוִין אָוּן...

יאנוואר 1943.

סְאֵזֶןְ אַלְזֶןְ, זֹויַ גַּעֲזָעָןְ...

א בריוו דאָט דער מאָטַה היינט צונעשיתקט.
פֿוֹן יַעֲנֵעַר זִיְתִּים, פֿוֹן דָּעַר שְׁלָאָכְטַ.
האָט מַאֲמַע דָּעַם בְּרִיווֹן צָום הַאֲרָצָן גַּעֲדָרִיקְטַ.
האָט מַאֲמַע גַּעֲוִינִינְט אָוֹן גַּעֲלָאָכְטַ.

גַּלְיִיךְ האָט דִּי מַאֲמַע דָּעַם בְּרִיווֹן דָּוְרְכְּגַּעַלְיִיעַנְטַ.
בָּאָמַ לִיְיַעַנְעַן גַּעֲוִוִּישְׂט זִיךְרַ אַטְרָעַרְ.
די זֹוֹן האָט אַוד אַוְיַעַר צָום פְּעַנְצָטָעַר גַּעֲנִינִינְט
אוֹן האָט זִיךְרַ צָום בְּרִיווֹן צְוַנְעַהָעַרטַ:

שְׁרִיבְטַ אָנְדוֹן דָּעַר טָאָטַע — "סְאֵזֶןְ אַלְזֶןְ, זֹויַ גַּעֲזָעָןְ".
אוֹ עַר אַיז שְׁוִין וּוְידָעַר גַּעֲזָעָןְ...
אַ קלִיְינִיקִיט בְּלֹוִין מִיט אַיז גַּעֲשָׁעַןְ.
עַם לוֹינְט זִיךְרַ נִיט רִיאָדַן דָּעַרְפַּןְ.

סְהָאָט אַים אָפְּלָו נִיט רָעַכְט וּוְיִי גַּעֲטָאָן —
אוֹזִי שְׁרִיבְטַ דָּעַר טָאָטַע אַין בְּרִיווֹן —
אַ שְׁפָלִיטָעַל בְּלֹוִין, פֿוֹן שְׁוֹנוֹאָס אָוּוִיאָן...
די וּוֹנדַ אַיז גַּעֲזָעָןְ נִיט נָאָר טִיפְּ.

אַ רָאַץ אַיז אַ פּוֹס — "אַיז אַוְיךְ מִיר אַ וּוֹנְדַ...".
אַיצְטַ קָעַן עַר אָפְּ קָוְלִיעַם שְׁוִין נִיְין...
יאָ — אוֹן זַיְן הַאֲנָט — זַי אַיז אַוְיךְ שְׁוִין גַּעֲזָעָןְ,
אָט, שְׁרִיבְטַ עַר דָּעַם בְּרִיווֹן שְׁוִין אַלְיַוְן... .

סִזּוּט נִיט גַּעֲדוֹעָרֶן לְאָנָג

פרילינג האט פון שלאָט דערוואָאכט
און אין טיר אַריינגעַלאָכט. —
האָב אַיך אויפֿגעַמאָכט די טיר
און פֿאָרבּעָטָן אַים צו מיר:

בלײַב שווין לֵיבער פרילינג דָאָ!
מַאָל דעם הימָל לֵוְיטָעָר, בלְאָ
און די פֿעלְדָעָר גַּרְיָן מַאָל אוַיסָט
און מַיט פֿרְיַיד פֿיל אָן מַיְן הוּאָן.

יע: דער טאטָע טְרוּיְעַרְיך אַיז
און די מאָמע זַוְפְּצָט אָן זַוְפְּצָט
און מַיְן בְּרוֹדְעָר אַיז אַוּעָלָה,
צָו אַ וּוַיְתָן, וּוַיְתָן בְּרוּעָן!

דאָרטָן — זָאנְטָ מַעַן — האָט אַ שלְאָנָג,
אוֹא נִיפְטִיקָע אָן לְאָנָג,
איַינְגַּעַוְוַיְקָלָט מִיט אַיר עַמָּה,
אונְדוֹעָר עַרד — פּוֹן בְּרוּגָן צָו בְּרוּגָן.

צו באפריען אונדזער ערָה,
קעמאפט מײַן ברודער מיט געווער,
מיט באפֿרײַעָר איז איז רֵיַּה,
בֵּין דֵי ערָה ווועט וווען פְּרִיַּה.

בליבושע דָא, בֵּין יענער צִיִּים,
בֵּין דֵי ערָה ווועט זַיִן באפֿרײַט
פָּוֹן דָעַר שְׁרוּקָלָעַד-בִּיווער שלָאנְגַּן.—
סְׂוּעַט שַׂיִן נִיט גַּעֲדִיעָן לְאַנְגָּן ...

אַקְטָמָבָעַר 1942.

א שיף מיט מתנות

איך שיק איך מיין מאנטל, איך מיינע שיד
און וואדעמע קוש און א שיד.
כיזאַלט איך געשיקט אויך א ווינטעדיך קלײַד —
האָב איך נאָר אַיִּינַס, ווֹאָס אָפְּ מֵיד.

די שיך און דעם מאנטל באָדארף איך ניט מעָר,
דאָ ווערט שווין וואָרעם און שיין,
וועל איך זיך אַבָּאוּוּסַע שְׁפִילָן אַין גָּאנָם,
בָּאוּוּוּסַע אַין שָׁוֹל אַרְיִין גַּיִין.

און וועט מיך אַ פֶּרֶעֲגַטָּן דעם לְעַרְעַר אַין קְלָאמַן,
וואּו כַּהֲאָבְּ מִינָּעַ שִׁיכְלָעַד גַּעַלְאָוֶת,
וועל איך פָּאָרָן לְעַרְעַר נִיט שַׁעַמְעַן זִיךְּ, גַּיִין!
און עַנְטַפְּעָרוֹן וועל איך אַים פְּרָאַסְטָן:

או איך האָב די שִׁיכְלָעַד אַ שְׁוּעוּסְטָעַל מִינַּיַּן,
את יַעֲנַעַר זִיְּטַיְּם אַפְּגַעַשְׂקַט. —
אווי וועל איך זָאנַן דעם לְעַרְעַר אַין קְלָאמַן
און דויך וועל איך האַלְטָן מִין בְּלִיכְּ ...

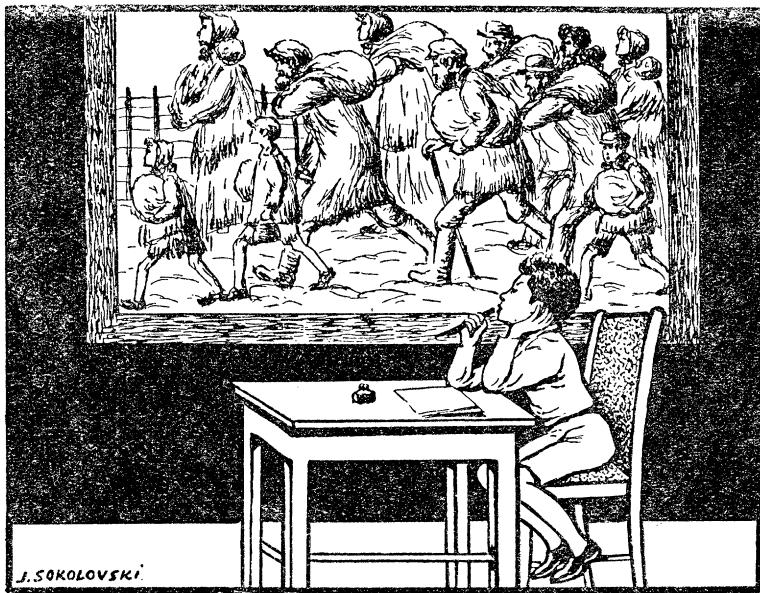
וועלן אויך אַנדְעַרְעַע קִינְדְעַר אַין קְלָאמַן,
פָּאָר איך דָּם אַיְגַעַנְעַע טָאנַן.
וועט ברַעַנְגַעַן מתנות פָּאָר איך אַונְדוּעַר שִׁיטַּתְּ.
אונְטוּעַר אַזְנִיקַעַר פָּאָן ...

אויגנּוּסְט 1942.

וואו זייןט איר?

וואו זייןט איר איצט באבע אוון זידע?
וואו זייןט איר איצט מומעם אוון פערטערס?
איך, סארא טרייעריךע נייעם
דערכיזילן טאג-טונגלאך דיב בעטער!
סידערציזילט יעדע שעה אונדו די ראדייא,
פונ שחיותה, פאנרגאמען אוון געטאמ. —
לעבט איר נאך באבע אוון זידע?
לעבט איר נאך מומעם אוון פערטערס?
שי האט איר א דאך אפנ קאָפּ נאָך?
א בעט, וו דעם קאָפּ אַנְצּוֹלעֲנָעָן?
שי האט מען דאס אלֶץ ניט געלאן
אין פִּיעַר פָּאַרְצּוֹקָן, פָּאַרְבְּרַעַנָּעָן?

.1940.

אין מיטן שטורעם

מאמע, זע, וואם פֿלייט דָארט, אויבן,
אין די שפֿעטע אונט-שעה?
— קינד, דאס פֿלייען רויטע אַדְלָעַרְט,
קענע שווארצע, בייעז קראען.

מאמע, הער, עס פֿוּקֶט אָוֹן קָראָכֶט,
דאָכֶט זיך, אָז די ערְד צַעַשְׁפָּאַלְט זיך!
— קינד, די אלטֶע, פֿוּלֶע וּוּלֶט,
זַי נָאָר קָראָכֶט אִיצֶט אָוֹן צַעַפְּאַלְט זיך.

מאמע, זאג, אָט די זוּעָר זַיְנָעָן,
מייט די לאָנגָע, בלאנְקָע שְׁפִּיזָן?
— קינד, דאס זַיְנָעָן דִּינָע בְּרִידְעָר
אוּפְּגָעָשְׁטָאָנוּן, זַי די רֵיזָן.

מאמע, מא! זַו גַּיְעָן זַי
צַוְּוִישָׁן דָּוְנָעָרָן אָוֹן בְּלִיכְזָן?
— זיך פֿוּן אַלְדָאָם בֵּין, מִין קִינְד.
גַּיְעָן זַי מִיט פְּרִיד באַשְׁיזָן!

יולי 1941.

אָ פְּרִילִינָגָס-טֶרֶעֶר

וַיַּפְלֵל זִיפְצָן, וַיַּפְלֵל קְרַעֲכָצָן בְּרַעֲנָגָט דָּעֶר!
אוֹרֶךְ דָּעֶר בְּלֹיעֶר פְּרִילִינָגָס-זָוִינָט אַהֲעָד!
שְׁטִילָעָהִיט אַטְרָעֶר.

אוֹן דִּי פְּרִילִינָגָס-זָוָן, פָּאָר בּוֹשָׁע, הָאָט אַיְדָה
פְּנִים צְוָאָעָד עַקְטָה,
וַיַּלְאַיְר לִיבָּע טָאָכְטָאָגָ-עָרָד הָאָט, זִיר מִיט
שָׁאנְד אַוְן בְּלוּט בְּאָפְלָעָקָט ...

אוֹרֶךְ גָּאנְצָעֶר בְּלֹיעֶר פְּרִילִינָג אִיז
גַּעַהַיְלָע אַיְן טָרוֹיְעָר הַיְיָנָט,
וַיַּזְשַׁע קָעָן אִיךְ פְּרִילְעָר זִינְגָעָן? - זִיְתְּ מִיד
מוַיכָּל קְלִינָע פְּרִיאַינָט!

זִיְתְּ מִיר מוַיכָּל פָּאָרָן טָרוֹיְעָר, פְּרִילְעָר זִין
אִיז הַיְיָנָט צְוָוָעָר;
סְאִיז דָּעֶר פְּרִילִינָג פּוֹל מִיט זִיפְצָן אַוְן מִין
לִיד-אָ פְּרִילִינָגָס-טֶרֶעֶר ...

סְעֻפְתָּעָמְבָעָר 1942

פרילינג קומט

פרילינג קומט איז לאנד ארין,
איך דערקען אים לוייט זיין נאנגע
נאך א יאָר צייט וואַנדערן
קומט ער ווּידער מיט געיאָנג.

וויל זיך לוייפן אים אנטקעגן —
כיהאב אווי דעם פרילינג ליב! —
זינען אַפְּגַעַצְוִימֶט די וועגן
און מיט טרויער איז די שטוב.

טאטע גויט אַרום פֿאָרטּוּיעַרטּ,
ניט ער שלאָפּט און ניט ער עסְטּ.
מאָמע איז געווארן גרויער
אין די לעצטעה פֿאָר מעַתּ-לְעַתּ.

גרוי געווארן פֿוֹן די גרוילן,
וואָס דער קרייג האָט מיטנוּבראָכְטּ.
(זי האָט ברוּדָעָר נאָך איז פֿוַילן).
ווַיַּינְטּ די מאָמע טאג און נאָכְטּ.

און דער טאטע שוּוַיְינְטּ אַינְגָּאנְצָן —
(ס' איז נאָך ערנְגָּעָר פֿוֹן גַּעֲוַוִּין ...)
זינְס אַבְּרוּדָעָר איז אַין דָּאנְצִיךְ
און אַצְוַיְיטָעָר איז באָם רֵין.

שלאגנון זיך דעם מאטנס בריידער
מייט דער מאמעס — סארא שרעען;
גייט דער מאטוע אום צערודערט,
ווײינט די מאמע גאנצע טאג.

אייז די גאנצע שטוב אין טרויער,
דאכט זיך אלצדינגע ווײינט אוון מלאנט,
ויזשע ווערט דער הימל בלוייער,
לויטערו מיט יען טאג?

סעפטעMBER 1939.

א שמוועם

האָסְטוֹ דַּירְ! — אַינְגִיטָן פְּרִילִינְגְּ
דַּעַקְנוּ וּוְאַלְקְנָס צַו דֻּעַם הַיְמָלְ —
קֶלְאָגָט זַיךְ פָּאָר אַ בּוּם אַיְן נַאֲרָטָן,
אַ פָּאָרְחָלְשָׁטְ פְּרִילִינְס-בְּלִימָלְ.

נַאֲר נִיט קֶלְאָגָן זַיךְ מַיְין בְּלִימָל —
וְאָגָט דַּעַר בּוּם — אַוְמִיסְטָ דִּין טְרוּעָר;
וּוְאַלְקְנָס גַּיְעָן נַיךְ פָּאָרְבָּעָר
אוֹן דַּעַר הַיְמָל וּוּרְטָט נַאֲד בְּלוּעָר.

זו, אַ דָּאָנָק דִּיד, גּוֹטָעָר שְׁכָנוּ! —
דוֹ קָעָנְסָט וּוְאֲרָטָן — זַיְפְּצָט דָּאָם בְּלִימָל. —
נַאֲר פָּאָר מַוֵּר אוֹזְ אַיְנְמָאָל פְּרִילִינְגְּ,
איַנְמָאָל בְּלוּיָּט פָּאָר מַוֵּר דַּעַר הַיְמָל. . .

אין אַ בְּלוּיעָר נַאכְתָּ

אין אַ לְוִיטָעָר-בְּלוּיעָר נַאכְתָּ,
ווען דער חימל הענגט פֿאָרטְרָאכְטּ,
פֿוֹלּ מֵיטּ שְׂמֻעָרְנְדְלָעָד באַצְּידָטּ,
מַאֲכָתּ לְבָנָה אַ שְׁפָאָצְּ.

גִּיְתּ וַיְדּ שְׂטִילּ, פֿאָרטְרָאכְטְּעָרְדְּהִיטּ,
אוַיְסְגַּעַפְּזָצְטּ אַיְן הַעַלְסְטָן קְלִיְּדּ,
אַיְן דָּעַם רַיְנְסְטָן זַלְבָּעָר-זּוּיִּים.—
וַיְיַמְּקָעַן שְׂמֻעָרְן אַיְן אַ קְרִיְּזּ:

„עַ, וַיְיַשְׁיַׁן, זַעַ, וַיְיַפְּיַיְּן!“
הַעֲרָתּ וַיְדּ דִּי לְבָנָה אַיְן,
(ויַיְיַפְּאַרְשְׁתִּיְּתּ דִּי שְׂמֻעָרְן-שְׁפָרָאָד ...)
אוֹן וַיְיַמְּבַלְּלָתּ צָוּ פֿאָרטְרָאכְטּ.

אוֹן וַיְיַעַנְטְּפָעָרְטּ אֶפְ אָזְוִי:
„שַׁיְּן דִּי נַאכְתָּ, דָּעַר חִימָל בְּלוּיִי,
יַעַדְעַר שְׂמֻעָרְן גַּלְאַנְצָטּ אוֹן שַׁיְּנִינְטּ,
נַאֲר אַיְן שְׂמֻעָרְן — קְוִיקָּטּ וַיְדּ אַיְן —
סְאַיְן אַ וַיְיַסְטָעַ שָׁאנְדּ אוֹן שְׁרָעָקּ —
אַיְן מֵיטּ מַעַנְטְּשָׁן-בְּלוּטּ בַּאֲפְלָעָקְטּ.“

הַאֲבָן שְׂמֻעָרְן דָּאָם גַּעַהְעָרְטּ,
צּוֹנוּקְקָטּ וַיְדּ צָוּ דָּעַר עַרְדּ
אוֹן גַּעַנוּמָעַן, אַיְינָם נַאֲר אַיְינָם,
לְעַשּׂן וַיְדּ אוֹן שְׂטִילּ פֿאָרְגִּיּוֹן ...

טיי' 1943.

די וועלט איז געזאָרַן בלינַד

די וועלט איז געזאָרַן בלינַד, צי פֿאָרבְּלָעַנדַט,
גייט זי אַרום אָון זי טאָפֶט באָ די ווענט.
קלְאָפֶט מִיטָן שְׁטָעָקוּ אַין שְׁטִינְגָּרָנָעַם בְּרוֹקָּ
אַטְרִיכְט — אָון אַסְטוֹק, אַטְרִיכְט — אָון אַסְטוֹק

גייט זיך די וועלט נְעַבְּדָר הַיְמָלָאָ אָון בלינַד.
רייצְן קְוָנְדָסִים אַף אֵיד אָון די הַנְּטָמֵן.
בייסְן די הַינְּטָמֵן מִיט די הַינְּטִישָׁע צִיּוֹן
אָין לִיב פּוֹן דָעַר בלינְדָעַר וועלט זיך אַרְיִין.

בײַסן די הינט אונ זי ווערנו ניט זאט.
בלײַיבט נאָך דער וועלט נאָר אַ בלוטיקעֶר סַליַּאָר
רייזלט אַיר בלוט אַינעם רִיווֹ, באָ דער זײַט,
דָאָר גִּיט זי די וועלט, זי בלוטיקט אַונ גִּיט.

אַ סְטוּק מִיטֵּן שְׁטַעַכּוֹ אַונ וַיְיַתְעַר אַ טְרִיט.
וּוְהַיְן גִּיט די וועלט? — וַיְעַר וַיִּסְמַט עַם דָּעַן נִיט: —
סְיוּילַּשְׁוִין די וועלט מַעַר קִיּוֹן בְּלִינְדָּעַ נִיט זִיּוֹן,
גִּיט זי אַונ זָכְטַּאֲר אַיר פָּאָרְלוּוֹרְעָנָעַ זִיּוֹן ...

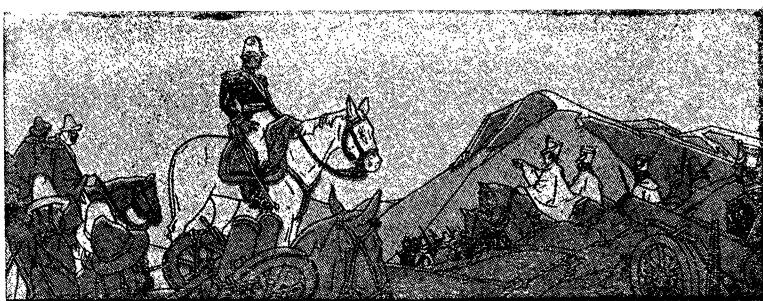
יַיִּוִּי. 1940.

פֿאָ דִי אַנְדֵּן

אייבער לענדער זויזט און ברײַט,
גרין באשיכט, די קעפּ באשנוייט,
פול מיט וויכערט אינגעַם שויט,
שפּרײַיטן זיךְ די אַנדֵן אוַוִּים.

הויך אייז יעדער אַנדֵן-בָּרג,
וואָאלקְנֶס טראָגְט ער אָפּ זוֹין קָארְקָה
קָאנְדָּאָרָם גַּעֲמַטּן אַיז זְוִין שְׁפָאָלָטּ.
און אַ זְוִילְכָּעָרְקָלְאָרָעָרְ קָוּוָּאָל
פלִיסְט זְיךְ בָּאוּרָאָרָאָפּ אַיז קוּוּלָּט
צְוּ די זְוִינְגְּשְׁטָאָקָן אַיז פָּעָלָד.

זוֹאָכְטּ דָּאָרָט אַוְיָףּ די זְוִין גָּאנְצּ פָּרָי,
וְאָכְנָן בָּעָרְגָּ אַז זְוּנְעַדְגָּלִי.
רוֹטּ דָּאָרָט אַוִּים די זְוִין פָּאָרָנָאָכְטּ,
רוֹיעַן אוֹיךְ די בָּעָרְגָּ פָּאָרָטָרָאָכְטּ.

היילן זיך די בערג אין רה,
נוייגט די נאכט איר אויער צו
צו דער שלאָפַנְדִּיקָעֶר ערדה:
הערט וו, וו עס טופען פערדה,
וואַס הילכן שטָמָאַלְצָע טרייט
אָפָּן באָרגְּיָקָן גְּרָאָנוּט.

דאָרטָן רֵיַּת אִיצְּטָסָן מַאֲרְטָיָן!
הינטער אִים די שטָמָאַלְצָע זוֹן,
אוּסְגָּעָשְׁמִידְטָע אַין אִין דַּי,
אַין אַין מַוְתִּיקָעֶר אַרְמַנִּי.

שְׂפִיזָן בְּלָאָנְקָעָן גְּרִיַּת אַין שְׂלָאָכָט,
שְׂפִיגָלָט זַיך אַין זַיך די נַאָכָט.
סְקִרְיְּפָעָן רַעֲדָעָר אַין פָּאָרְקָעָר.
קְלִימְפָּעָרָן קָאנְגָּנָעָן שְׂוֹעָר
צַו די מוֹיְלָאַיְזָלָעָן גַּעַשְׁפָאָנָט,
איַתְּעָם מַאֲרָשׁ צָוָם בְּרוֹדְעַרְלָאָנד.

הוֹיך די בערג, די טָאַלְזָן טִיף
אַין די וּעַנְן שְׂמָאָל אַון שִׁיפָּת.
אַונְטָעָר יַעֲדָן פָּעָלוֹן-שִׁמְתָּיָן
לְיִעַרְתָּ שְׂפָוָם דַּעַר מַוְתִּים אַלְיָין.

נַּאֲרָ פָּאָרוּסָן רֵיַּת סָן מַאֲרְטָיָן,
הַינְּטָעָר אִים די קוֹזְשָׁאַזְיָה,
אוּסְגָּעָשְׁמִידְטָע דָּא, אַין קָאנָט. —
אָפָּן צְוַיְּתָן אַנְדְּרָאָנד
שְׂטָרְעַקָּט אַ בְּרוֹדְעַרְפָּאָלָק פָּאָרְכְּבָעַנְקָט
צַו דַּעַר פְּרִיְהִיָּט זַיְנָע הַעַנְטָט.

שְׂטִיְיגָט אלְזָן הַעֲכָר פָּאָן מַאֲרְטָיָן,
קְנוּעָן שְׂטָמָאַלְצָע בערג פָּאָר אִים.
זַילְבָּעָר-זַוְּאָלְקָנָס שְׂפִרְיְּתָן זַיך
צַו דַּעַם שְׂטוּבָס פָּוָן זַיְנָע שִׁיר.

— — — — —

לאנג פאָרענדייקט איז דער שטראַוּט.
ס'איו דעם ברזענֿרְפָּאלק באָפְּרוּם.
די באָפְּרוּיעָר שווין זימָא.
בלוי אַין שטיילער אָוונטישעה,
חוּעַן די זוֹן רוֹט אָוִים פָּאָרְגָּאָכֶט,
בָּאַ דָּעַם אַנְדְּרָאָנדֶר, פָּאָרְטָרָאָכֶט,
חִילְכֵן אָפְּ דִי פְּרִיוּהִיטְסִיטְרִיךְ
אָפְּן באָרְגִּיקָּן גְּרָאָנִיט.
חָעָרֶת מַעַן זַי פָּזָן רָאָנֶד צַוְּ רָאָפֶר,
אַין דָּעַם גָּאנְצָן אַנְדְּרִיקָּאנְט.

העיר פזיער

עם מאגט שוין אינדרויזן, אַ, קלקט זיך נאָר אַיז:
אַשפֿיז פּוֹן אַ בָּרגּ נְעַמֵּט זיך הַילָּן אַין שִׁין.

אַ צוּווַיְתָעַר, אַ דָּרִיטָעַר הַעַלְמָט אַוְוָתַ מִיטָּאמָלַ,

אַט, לְאֹות זיך דָּעַרְתָּגַג שוין אַרְוָנְטָעַר אַין טָאַל.

ער שְׁפָרִיּוֹת אַיבָּעַר פָּעַלְדָּעַר מִיטַּ לִיכְטִיקָּעַ טְרִיטַּ.

אַ פָּעַנְצָטָעַר אַין הַיּוֹקָעַ וּוּעָרֶת רְוִיטְלָעַר צְעַנְלִיטַּ.

אַ טִּידָּל אַין הַיּוֹקָעַ וּוּעָרֶת לְאַנְגָּזָם צְעַפְּרָאַלְטַּ.

נוּמַט עַמִּיךְ פָּאַרטְרִיוּבָּוּ דִּי קִי אַין „קָאָרָאָלַּ”.

אַ פּוֹיעַר נְעַמֵּט שְׁפָאַנְגָּעַן אַין אַקְעָר דִּי פָּעַרְדַּ.

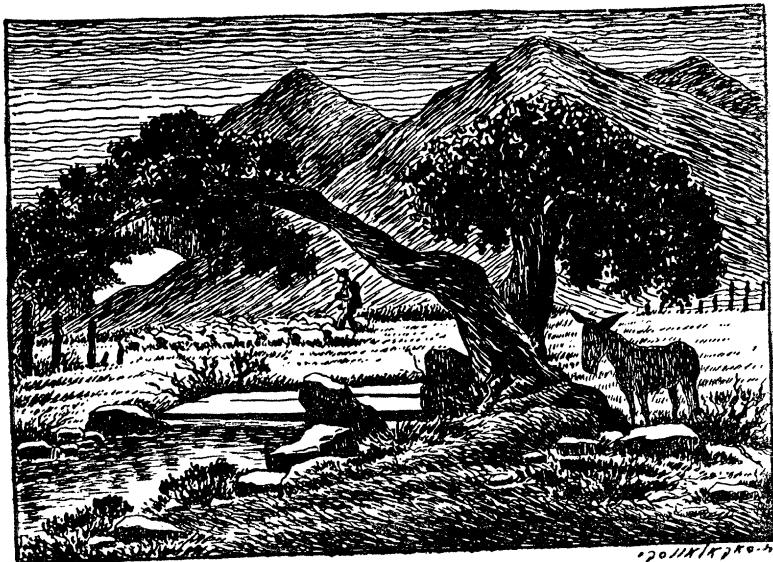
עַם וּוּאָרֶט אָפּוּ אַקְעָר דִּי טְוִיאַיקָּעַ ערְדַּ.

עַם וּוּאָרֶטְן פָּאַרְבָּעַנְקָטָעַ דִּי זְאַנְגָּעַן שְׁוִין לְאַנְגַּן.

אַין פָּעַלְדַּ, אָפּוּ פָּרִילְלָעַבְּן שְׁנִיטָּעַר-גּוֹאָגַּן.

און סיוארט אפּן שנייט שוין — די שעה זאל ניט זיין ...
דער היישעריך אויבּן און אונטן זיין פרײַנט:

דער פרײַץ — דעם היישעריקם שותָף אָפּ דִּיעָרד ...
העִי, פּוֹיעֶר, שְׁפָאָן נִכְעֵר אֵין אֲקָעֵר די פּעָרָד!

וּזְיִסְעָן בַּעֲרֵג

עם האט זיך דער ווינטער אַלייטער געמאכט
און חאָט זיך אַינְמִיטָן אַפְּינְצְטָרְעֶר נאָכְט
פארגןבעט אַדְוִוִּת, אַפְּ דִּי בעָרְג, אוּבְּנָאָן —
אין שניי-וויסע קלַיידָעָר דִּי בעָרְג אַנְגָּעָטָאָן.

אין וואָרְעָמָעַ קלַיידָעָר — נָאָר הָעָרָט אַפְּאַדְרָאָם:
עם האט זיך דער ווינטער פָּאַרְגָּעָסָן דִּי מָאָס! —
און סַהְאָבָן דִּי בעָרְג זיך צָעוּוּקָט אַינְדָּרְפָּרִי
אין שניי-וויסע קלַיידָעָר — קֹוִיז, בַּיּוֹ דִּי קְנוּ.

שְׁטִיעָן דִּי בעָרְג שְׁוִין באַשְׁפּוֹנָעָן, באַנְיִיט,
פֿוֹן קָאָפּ בַּיּוֹ דִּי קְנוּ אַיְן ווַיְיסָן גַּעֲלִידָט,
נָאָר אָונְטָן דִּי פִּים, נָעַבְעַד — נָאַקְעָטָע, הוֹיל
פֿוֹן שְׁטָעַנְדִּיקָע ווַיְינָטָן אַיְן זָוָן צּוּגְעַבְרוֹנָט.

און וואָשָׁן טָאָג-טָעַנְגָּלָעַד דִּי נָאַקְעָטָע פִּים
אין שְׁטָרָאָמָעָן, ווָאָס פְּלִיטָן דָּאָרָט, לְוַיְטָע אַוְן פְּרִישָׁוּ
מיינְט אַיר, חַלְילָה, זַיְיַיְלָן זִיךְ צָוָה —
וַיְוַיְסָ אַיךְ, זַיְיַיְנָעַן גַּעַוְוַיְנָט שְׁוִין דָּעַרְצָוּ!

זַיְיַיְכָּה שְׁטָעַנְדִּיק אַינְדָּרוֹיָסָן, אַיְן פְּעַלְדָּר
און זַיְיַעַן נָאָר הַיְיִישָׁ מִיט ווַיְינָטָן אַוְן קָעַלְתָּן,
מִיט שְׁטָרָאָמָעָן, ווָאָס רַיְזָלָעָן צּוֹפּוֹסָנס פֿוֹן באָרָג
און זַיְיַעַן, קִיְּנָאָרָע, גַּעַוּנְטָע אַוְן שְׁטָאָרָק ...

פאַמְפָאַ - פֿעַלְדָּעַר

פֿעַרְד אֵין "סּוֹלְקִי" אַיְנְגַעַשְׁפָּאַנְט. —
זַעֲצַן מַיר זַיךְ אַוִיפָּה בָּאָנָאנְד:
טָאַטְעַ-מַאַמְעַ — אַיךְ מִיט זַיִ
אוֹן מַיר פֿאָרוֹן אַלְעַ דְּרִי.

פֿאָרוֹן מַיר אֵין שְׂטָאַט בָּאָנָאנְד:
טָאַטְעַ מִיט דָּעַר בִּיְתְשַׁ אֵין הָאָנְט,
מִיט אָ "פֿאַנְטְשָׁעַ" אַיבָּעַר זַיךְ
אוֹן מִיט "אַלְפֿאַרְגָּאַטְוּ"-שִׁיךְ.

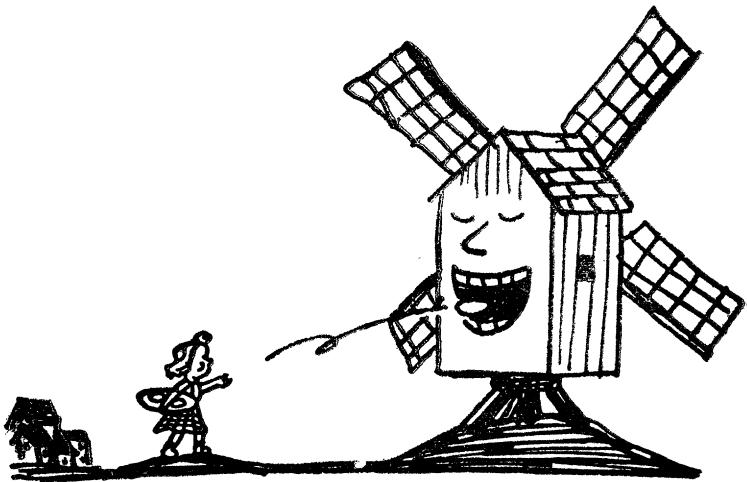
מַאַמְעַ אֵין אַרְוֶמְגַעַהְיַלְט,
(סְחָאַט זַיךְ פֿאַמְפָאַ-זְוִינְט צַעַשְׁפִּילְט)
מִיט אָ טִיכְלַ, אָ גַעַשְׁטְרִיְפְּטַם,
אוֹסְגַעַבְוָנְדַן מִיט אָ שְׁלִיְּטַ.

יָאָגַט פֿאָרוֹים דָּעַר פֿאַמְפָאַ-זְוִינְט.
נַאֲךְ דָּעַר "סּוֹלְקִי" לְוִיפְטַ דָּעַר הָוָנְט.
בָּאָ דִי זַיִיטַן — פֿעַלְד אֵון פֿעַלְד —
אַיְנְגַעַטְרִיקְנַט אֵון פֿאַרְגָּעַלְט.

סְהָאַט אֵין מְחֻנוֹת דָּעַר "פּוֹלְנָאָן"
זִיךְרָה הָעָר אֶלְאָנוּ גַּעֲמָאָן,
אַפְנַעֲפְרָעָסָן, וּוּ אֶגְרָאָן
אוּן דֵי פֿעַלְדָּעָר וּוִיסְטָן גַּעֲלָאָזָט.

בְּלֹאַנְקָעָן סְטָאָדָעָם כֵּי אוּן פֿעַרְדָּה,
אוּסְגַּעַמְאָגְעָרָט, אוּסְגַּעַצְעָרָט.
פֿעַלְטָן אוּסָמְיַלְךְ בָּאָם קָאָלָאָנִיסָטָן,
פּוֹטָעָר, קָעָן אוּן וּוּאָסָמְפֿעַלְטָן נִימָטָן

- *
(1) פָּאָמְפָא — אַרְגַּנְטִינְטָר סְטָעָט
(2) סְוָלְקָע — וּוֹאָנָן אֶפְ צְוַויִּי רַעֲדָר
(3) פָּאָנְטָשָׁע — פֿעַלְטִירְנָע
(4) אַלְפָאָרְגָּאָטָן — שְׁטָעְסְּשִׁיךְ
(5) פּוֹלְגָּאָן — סְלִיוּנָעָר אַיְזָעָקָט

הארבסטיקע זוינטן

לייב האבן הארבסטיקע זוינטן זיך שפילן,
את פעלדרער, אפ פריעע, מיט פַּלִּינְגָּלְעָן פֿון מִילְּן.

טרײַבּוּן די פַּלִּינְגָּלְעָן פֿיַּפּוֹן זיך אונטער.—
דרײַעַן זיך פַּלִּינְגָּלְעָן גַּעַשׂוֹוינְדְּטָעָר.

וועקּוּן זיך מִילְּן אָן הַיְּבָן אָן רַוִּישָׁן.
ווערּוּן מִיטּ מַעְלָן פּוֹלְעָן מִילְּן אלְעָ קַיְּשָׁן.

הייצְטָמָעָן די אוֹיזְוָנָם, צַעֲטָאָגָצָן זיך פַּלְאָמָעָן,
באָקָנוּ אָוִים קַאֲרָעָנָעָ בְּרוּיטָן די מַאְמָעָן.

קַאֲרָעָנָעָ בְּרוּיטָן מִיטּ קִימָלְ פֿון אוֹיזְוָן.
שְׁמַעְקָנוּ די בְּרוּיטָן אָרוּים פּוֹנָעָם אוֹיזְוָן.

עַסְּן זַיְּ קִינְדָּרָעָר אָן וּוָאָקָנוּ גַּעַזְוָנְטָעָ
אוֹן דָּאנְקָעָן פֿון דְּאָרֶצָּן די האָרְבָּסְטִיקָע זוֹינְטָן.

וַיְנִטְעֶר - פָּרִיד

או א שליטעלע, או גלאקלע.
נאָר או שניִי, או פרעַסְטַּ.
איַז דער ווינטער אַגְּנוּקְוּמוּן
אוֹן זִיד דָא בָּאוּצְטַ.

אוֹן פָּוּן ווַיְיִתְעַ ווַיְנִטְעֶר-לְעַנְדְּעַר
מיַטְגָּעַבָּרָאַכְטַ אַהֲרֹן,
נוֹרָסְן לִיבָּעַ פָּאָר דֵי קִינְדְּעַר,
פָּוּן דָעַם ווַיְיִסְׁן בָּעָר ...

אוֹן פָּוּן בְּלוּמְעַן אַפְּ דֵי שַׁוְּבָן,
אוַיְסְגָּעַמְאַלְן שִׁין,
פָּוּן דָעַם אַלְטָן, קָאַלְטָן מָאַלְעָר:
פָּוּן דָעַם פְּרָאַסְטַ אַלְיַין.

אוֹיד פָּוּן שליטעלעַר אַפְּ שְׁלַיאָכוֹן,
וַיְיִתְעַ אוֹן פָּאַרְשְׁנִיַּט,
וּוּ עַם וַיְיִעַן זַיְבָּעַר-גָּלְעַקְלָעַד
וַיְנִטְעַדְיַקְעַ פָּרִיד ...

וּוּ עַם קַלְיָנְגָעַן זַיְבָּעַר-גָּלְעַקְלָעַד,
פָּרִידַעַבָּעַ, דִּין-דִּין!
וּוּעַר עַם וַיְלַעַן זַיְבָּעַר-שְׁלִיטָלָעַן
בִּיטָּע, קָוָמָט אַהֲרֹן!

רען - טראפֿנָם

רען-טראפֿנָם, טראפֿנָם רען!
טאנצַן באָרווים אָפּ די וועגן,
געמען וועגן פִּינְקְלָעַן, גֶּלאָנְצַן,
או די רען-טראפֿנָם טאנצַן.

רען-טראפֿנָם רינען, שפְּרִיצַן!
געמען גֶּרְינְעַן בִּימְעַר-שְׁפִּיצַן,
הייבֵן בְּלָעְטָעֵר אָן צֹ גֶּרְינְעַן,
או די רען-טראפֿנָם רינען.

רען-טראפֿנָם בְּלָאֶזְלָעַן, בְּלָעְזָלָעַן
וואָשָׁן, צוֹוָאנָן זִיךְרַי גֶּרְעַזְלָעַד,
עֲפָעַנְעַן מִיטְ פְּרִידְ די בְּלוֹמָעַן
פּוֹלָעַ בעכְּרָם מִיטְ פֻּרְטָפְּמוֹעַן.

רען-טראפֿנָם, טראפֿנָם רען!
יעַדְעַר טְרָאָפּוֹן — אָ פָּאָרְמָעַן,
ニִיטְ צֹומְ מַעְסְטָן, נִיטְ צֹומְ וְועַגְן,
רען-טראפֿנָם, טראפֿנָם רען!

דעָר נאָוטַשׁ *

ברײַיט איז די פָּאמְפָּא,
דעָר סְטָעָפּ איז צְעִנְגִּינְטּ,
פְּרִי איז דָּעָר גָּאוֹטְשׁ,
אוֹזִי וּוֹיְדָעָר וּוַיְנַטּ.

וּוְאֶם לְאוֹת וֵיד מִית שְׁטוּרֻעַם
איַן פָּאמְפָּא אֲרָאָפּ.
עַם בּוֹיְגַּטּ דָּעָר אַמְּבָּוּ
איַן שְׁטוּרֻעַם זַיִן קָאָפּ.

עַם שְׂוִימַטּ דָּעָר סָאַלְאַדְּאָ
אַרְיְבָעָר זַיִן בְּרָעָגּ.
אוֹן לִיְכַּטּ, וּוֹיְדָעָר שְׁטוּרֻעַם,
שְׁטָאַלְזַ אַונְ אַונְ שְׁרָעָקּ.

טְרָאָגַטּ אֲפּ זַיִן פָּעָרְדּ וֵיד
דעָר גָּאוֹטְשׁ גַּעַשׁוֹיְנְדַטּ.
די לְאַקְעַן, די שְׂוֹאָדְצַעּ
צְעִשְׁוִיבָעַרְטּ אַיִן וּוַיְנַטּ.

דְּאָם מְעַסְדָּר אַיִן גָּאָרְטָלּ,
די לְאַסָּא פָּאָרְגְּרִיטּ.
עַם דִּינְטּ אִים זַיִן פָּאָנְטְּשָׁא
בָּאַטְאָגּ פָּאָר אַקְלִיְידּ

און אויך אלס צודעך
אין קילבלעכע נעכט.
זיין שוויז און זיין פאנצער
אין מעסער-געפעכט.

גוט איז דעם גאוטש,
ער דארף ניט קייז סך:
א ראנטשא פון גראזן,
פון בלעטער א דאך.

א שטיקל אסאדרע
פון איינגענעם פאנגו.
אין אוונט — ניטאדרע,
טאנץ און גוזאנגו.

- (1) גאוטש — סטעהפ-מענטש
(2) פאנטשא — ענלאך צו א פעלערינגע
(3) ראנטשא — ארעם שטובל
(4) אסאדרע — געבראטען פלייש

צזושן עופות

האט א קוואקע אroiסגעפרט
אירע קינדען את שפאצ'ר:
זיבן הינדלאער, הענדרלער צוויי,
אייסגעפיכטע ערשות פון אי.

לויפן עופות זיך צונגייף,
אלע עופות א芬 הויה —
את איד שטיגנער יעדעם עוף
ווינטישט דער קוואקע מול-טוב:

איןדייך פינרייך, לאנגע נאזו,
בלאות זיך, מעשה באלאעבאם,
שפאנט אהיז און שפאנט צוריך,
דאלאדרט שטאלץ: — זאל זיין מיט גליך!"

גענדול פרענדול, פערטער בויה.
האלט דעם קאָפּ פֿאַרְיכּוֹן הויךּ
אוֹן עַם גוֹגְעַרטּ: — “גָּא-גָא-גָא,
איַן אַ מְזֻלְדִּיקּוּר שְׁעהּ!”

קָאַטְשָׁקָעּ קוֹוָאַטְשָׁקָעּ, פֿלוֹיְדָעָר-זָאַם,
וּוְאַקְלָטּ זֵיךּ מִיטּ הָאָמּ אוֹן פֿאַקּ
אוֹן זֵי קוֹוָאַקּעּתּ אוֹן אַ סּוֹתּ:
“קוֹוָאַ-קוֹוָאַ-קוֹוָאַ-קוֹוָאַ — מְזֻלְ-טוּבּוּ!”

אוֹיךּ דַעַר דָאָן, דַעַר נָאָלָאנָאן,
מִיטּ אַ זְעַלְגָעַרְישָׂן שְׁפָאָן,
איַן אַ סָאַמְעַטְעַנְעַטּ פֿרָאַקּ
מִיטּ אַ רְוִיְטָן אַונְטָעַרְשָׁלָאַקּ

בְּלַאֲנְקָעּ שְׁפָאָרְן אַתּ דַי פִיםּ,
אָפּוֹן קָאָפּ — אַ רְוִיְטָן מִיעּזּ,
הָאָטּ אַ שְׁטָאַלְצָן כְּרִי גַעַטּוֹן:
“מְזֻלְ-טוּבּ דִיר, מַאֲמַעּ הָעָזּוּן!”

אוֹן דַי קוֹוָאַקּעּ — פֿיְקַ-פֿיְקַ-פֿיְקַ,
שְׁפָרִיְיטּ דַי פֿלְינְגּ אוּוּסּ פֿאַרְ נְלִיםּ
אוֹן זֵי עַנְטָפְעַרטּ אָפּ: — “אַ דָאָנָקּ,
אַם יְרַצְחָה הַשּׁם בָא אַיְיךּ נִיתְלָאָגָנוּ”

מאמע קו און קעלבל מו

סיאו דאס קלײַנע קעלבל-מו,
געראטן איז דער מאמע קו:

מאמע קו איז רויט געפֿלעקט
און פון הינטן מיט אן עק.

און דאס קלײַנע קעלבל-מו,
ווײַ צוּוִי טראָפְּנַס — מאמע קו.

נאָר דעם קעלבל פעלט איז זאָך:
מאמע קו גיט מילך אַסְדֶּך.

און דאס קלײַנע קעלבל-מו
קען נאָר מעהען, ווײַ אַקו.

קען פֿאַרְיִיסָּן מיטו עַמְּקָם
און קיַין מילך — ניט קיַין לְעַק...

צֹן זֹאָם?

או מען שוווענקט זיך ניט דאס מועל
זוערן — זאגט מען — צײַינער פּויל. —
טאָ, פֿאַרוֹז אַסּוּשָׁע, זאגט אלִין,
האָט דאס הַינְטָל שַׁאֲרֶפּעַ צִין,
בָּאַטְשָׁע עַמְשָׁוּעַנְקָט זיך ניט דאס מועל
און צום וואָשָׁן אייז עַמְפּוּיל?

או מען ניט אַרְוָם אוֹ שֵׂיד
קעַן מען זיך פֿאַרְקְּלָן נִיד. —
וואַסּוּשָׁע וְעַיְד אַומְעָטוֹם
נייעַן קַאַטְשָׁקָעַם בְּאַרְוָוִים אָום,
טַאַקָּעַ מִיטַּ דיַ חַוְילָעַ פִּים
און זַיְנִיבָּן ניט קַיְן הַוּסְטָן?

וואַסּוּשָׁע דָּאָרָפּ מען וואָשָׁן זיך?
וואַסּוּשָׁע דָּאָרָפּ מען טְרָאָגָנוֹ שֵׂיד?

פא א הויכן באָרג

ערנעהַז, בא א הויכן באָרג,
מיט א ברוינעם. פעלֶז-קארק,
מיט א ווייס-באשניעיטן קאָפּ,
לאָוט דער זימל זיך אָרָפּ.

דָּארְטָן, אָפּן זִימָלְ-דָּאנְדָּר,
אָפּ אָרָאוֹן בְּעַטְגָּעוֹנוֹאנְטָן,
שְׁלָאָפְטָם דֵּי זָוָן אַמִּידָע אַיִּין,
בֵּין עַרְשָׁתָן מָאָרְגְּנָשִׁין.

שְׁלָאָפְטָם אַמִּידָע אַיִּין דֵּי זָוָן,
וּאָסּוֹשָׁעַ הָאָטָם דֵּי וּוּלְטָם צָוָן
שְׁפָעָט בְּאָנָאכָט, אָנוֹ זָוָן נָעֲנָשִׁין? —
נִיְּתָם זַי אַיְּךְ אַיִּין בְּעַט אַיִּין.

שְׁלָאָפְטָם דֵּי וּוּלְטָם אַגְּנָצָע נָאָכָט.
נָאָר דֵּי שְׁטָעָרְןָהָלְטָן וּוָאָרָה,
קְוִיקָּן אֲהָה דָּעָר וּוּלְטָם אָנוֹ זָוָן,
סְיַאְלָקִין בֵּין אַיר נִיְּתָם גַּעַשְׁעָן ...

שְׂטָעָרֶן דָּנֶר צַיּוֹלֶן

שלאפט די זוּ אַ מִידָּע אֵין,
מאכט די אוּינָן צוּ אַין דְּרִימָלֶן,
וועקו זיך די שטענְדָּלָעֶד,
די לִיכְטִיקָע אַין הִימָּלֶן.

וואסושע טוּעָן שטענְדָּלָעֶד
אין דער בלוייער נאכט אלְיאַין? —
דערצְיָילָן שיינָע מעהשלָעֶד,
וונְדָעָלָעֶבָע שְׂיָין.

האָב אַיר פֿוֹן די שטענְדָּלָעֶד
אַ מעַהשְׁלָעֶד גַּעֲהָעָרטָן:
סְיאַזְאַמְּאַל אַ שטענְדָּלָעֶד
געַפְלוֹגָן צוּ דָעָר עַרד.

פֿוֹן די טִיפָּע, בְּלוּעַ הִימָּלָעֶן
אַ שְׁפָאַצְּדָעֶן גַּעֲמָכְטָן. —
אוֹן גַּעַלְאַזְן דִּינְטָעֶר זִיךְ
אַ פִּיעַרְדִּיקָע שְׁלַיָּאָךְ.

שְׁבָעַטָּעֶר האָטָם מַעַן פֿוֹן דָעָר עַרד
דאָס שטענְדָּלָעֶד פָּאַרְטְּרִיבָן.
נָאָר דָעָר פִּיעַרְדִּיקָע שְׁלַיָּאָךְ
איַז נָאָר אִים פָּאַרְבְּלִיבָן ...

אמָתָן איַז דָאָס מעַהשְׁלָעֶד. —
אוֹיְבָא אַיר וַיְלַט נִיטְגַּלְוִיבָן,
זִוְיטְשָׁע מַוחָלֶן, פְּרַעַנְטָאַלְיאַין,
בָּאַ די שטענְרָן אוֹיְבָן.

* * *

זילבערן זיך דעבער

איינגעשלאָפּו איז די שטאמַט,
וואָכְט לְבָנָה אַיבָּעֶר אָרֶךְ:
אַיבָּעֶר דֻּעָבָּעֶר, אַיבָּעֶר דְּרָאָט
נִימֵּט יֵאָפּ אַידְןָאָכְטְשְׁפָאָצְדַּ.

זילבערן זיך דעבער וויים,
אונטְשָׁעֶר דָּעֶר לְבָנָה מְרִיטַּ.
וּשְׂמַעַן דְּרָאָטָן, אַין דָּעֶר נָאָכְטַּ
וּשְׂעַר שְׂטִיל, עַלְקְטְּרִישׁ לִידְ.

שְׁלָאָפְטַּ די שְׁטָאָט אַמִּידָע אַיִּין,
איּוֹ לְבָנָה אָפּ דָּעֶר וּוּאָךְ,
שְׁפָרְרִיט זִי אַירָע פְּלִינְגְּ אָוִים
אַיבָּעֶר יַעֲדָעֶר הָיוֹן אַוְן דָּאָךְ.

פֿאַרט אָ בָּאוּן

פֿאַרט אָ בָּאוּן, אָ לְאַנְגָּע בָּאוּן,
פֿוֹלְ מִיט פֿאַסְאַוְישֶׁרְן.
וַיְיִסְט שְׂוִין גּוֹט דָּרָעָר מְאַטְמָאַרְמָאָן,
וּויְ דֵי בָּאוּן צֹוּ פֿירְן.

„נָאָר פֿאַרוּוּם, נָאָר פֿאַרוּוּם!“ —
קְלִימְפְּעוּרְן דֵי רְעַדְעָר.
אַטְ-אָ אַיז אָ וַיְיִסְינְק תְּזִיז
צְוַיְישָׁן גְּרִינְעָ סְעַדְעָר.

אַטְ-אָ אַיז אָ רְיוּן בָּאוּן
שְׁלֹצְלָוּנְג אַוְיסְגָּעוּוֹאַקְסָוּן;
וּאַלְקָנָס טְרָאַנְט עָר אָפְּ וַיְיַזְּנָאָרְט
שְׁנִי אָפְּ וַיְיַנְּעָ אַקְסָלְעָן.

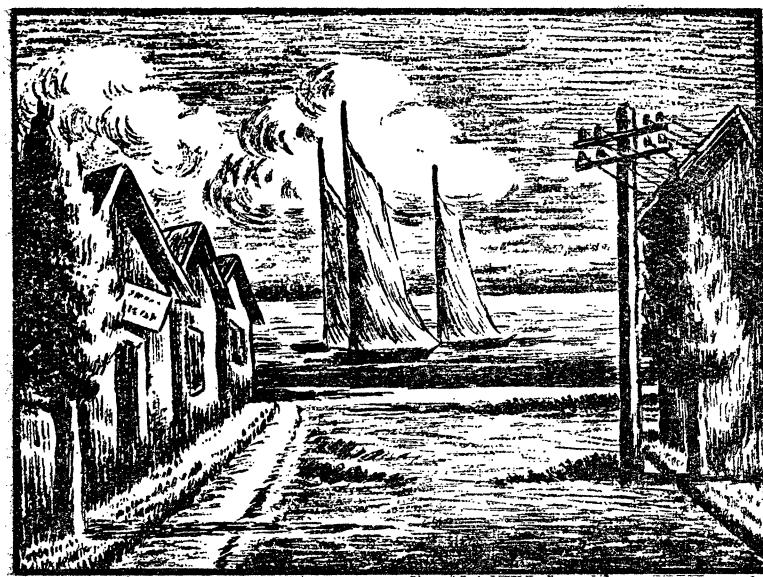
אוֹן צְוּפָסָנָס אוֹיְסָגָעַשְׁפְּרִיְיט,
שְׁטְרָאַמְט אָ טִיךְ אַנְטְקָעְגָּן.
שְׁוַיְמָט אוֹן שְׁוַיְמָט פָּאָר לְוַיְטָעָר פֿרִיךְ
אַיְבָעָר זְיַנְעָ בְּרָעָן.

אַטְ-אָ אַיז אָ סְטָאַדְעָ שְׁאָה:
שְׁוּוֹאַרְצָע שְׁאָה אוֹן וַיְיִסְעָ.
סְאַיז אָ מְעַשָּׂה אָן אָ סְוָת,
סְאַיז אָ בִּישְׁוֹפְ-מְעַשָּׂה.

אין נילדענע נעוץ

אייז לוייטער פון גאלד היינט דרי זוּן אויפגענאנגען
און האט אידע נילדענע שטראָלן צעהאנגען:
את שפיצן פון בימער, אָפַּ דעכער אוּן דראָטָן,
אָפַּ נְּלְאַנְצִיכְעָן שינעם די שטראָלן ציעשאָטָן.

אָפַּ מעשענע שילְדָן, את שייבּוֹן אוּן קראָטָן.
און נילדענע נעוץ פֿאַרְוּאַרְפּוּ אֵין פֿלאָטָא.
אָפַּ פְּאַנוּן פון שייפּוֹן די שטראָלן צעהאנגען. —
דעם טאג אוּן די נילדענע נעוץ נעפְאַנגָּען.

— SOKOLOVSKI

W. SOKOLOWSKI.

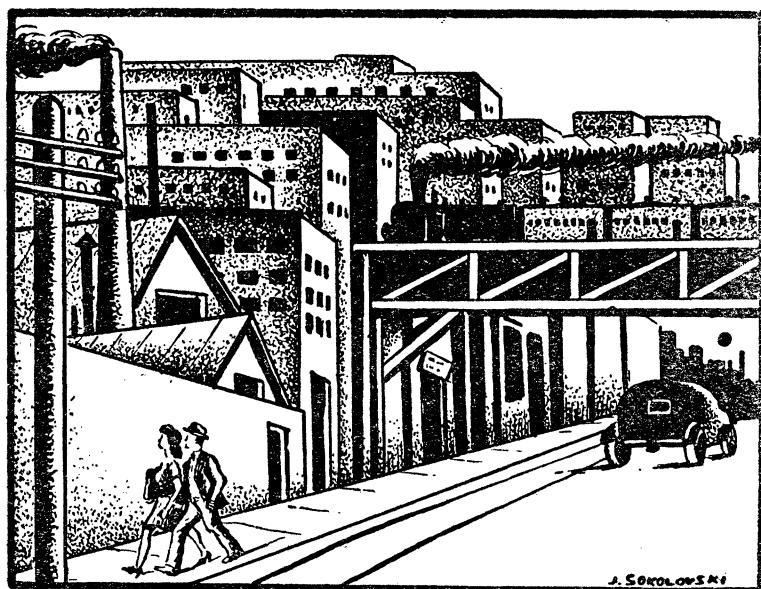
דער מאָרגנישטערן

אלע שטערן שוין פַּאֲרְלָאַשׂן
אוֹן דער טָאג ווּאַכְטָ אָוִיפָּ פָּוּן דָּרִימָלַ.
בְּלוּזַ אַיְזַ שְׁטָעָרַן זַעַט מַעַן פִּינְקְלָעַן
אָפָּן אַוִּיסְגָּעָבְּלִיְכְּטָן הַיְמָלַ.
וּאָסּוּשָׁע בְּלָאַנְדוּשָׁעָט עָרַ, דָּרַ שְׁטָעָרַן
אַיְנָעַם בְּלוּלָעַכְּן בְּאַגְּנִינָעַן?
צַי הַאָט עָרַ זַיְן הַיִם פַּאֲרְלָוִידָן
אוֹן עָרַ קָעַן זַי נִיט גַּעֲפִינָעַן?
אָפָּשָׁר הַאָט עָרַ גַּאֲרָ קִיּוֹן הַיִם נִיט,
וּיְ דָעַם קָאָפָ אָוּוּקְצָוְלִיְינָן? —
אוֹן דָּעַרְפָּאָר נִיט עָרַ דָּרַ עַרְשְׁטָעַר
דָּעַם פְּרִימָאָרְגָּן גְּלִיְיד אַנְטְּקָעָן ...

די שטאט זיננט

אוויפיל געזאנן אויז פאראן אין דער שטאט:
אין שטענדיין זשומ פון עלעקטריישן דראט,
אין ריטמיישן רעדער-גערוייש פון פאבריך,
אין אויטא-נאלאפ אפנ נלאנציקן ברוק.

אין קלונג פונעם טראמוני, אין אימפעט פון באן,
אין גאנגע פונעם מענטש, אין זיין אייליקן שפאנ.
אין דיליכיקן פייף פון סירענעס קאייאר. —
ווײַ שיין אויז די שטאט אונ ווײַ מעכטיך איד באָ!

אָפַ זוֹנִיקָע וּוּעֲגָן

עס ליעשן זיך אויס שעין די לאטמאן אין שטאגט,
עס ליעשן אין האיל זיך שטערן,
די נאכט ווערט צערונען אין אַנְבָּלִיך פון טאגט,
דעָר טָאג דאָרָך גַּעֲבוֹרִין ערשות וועגן.

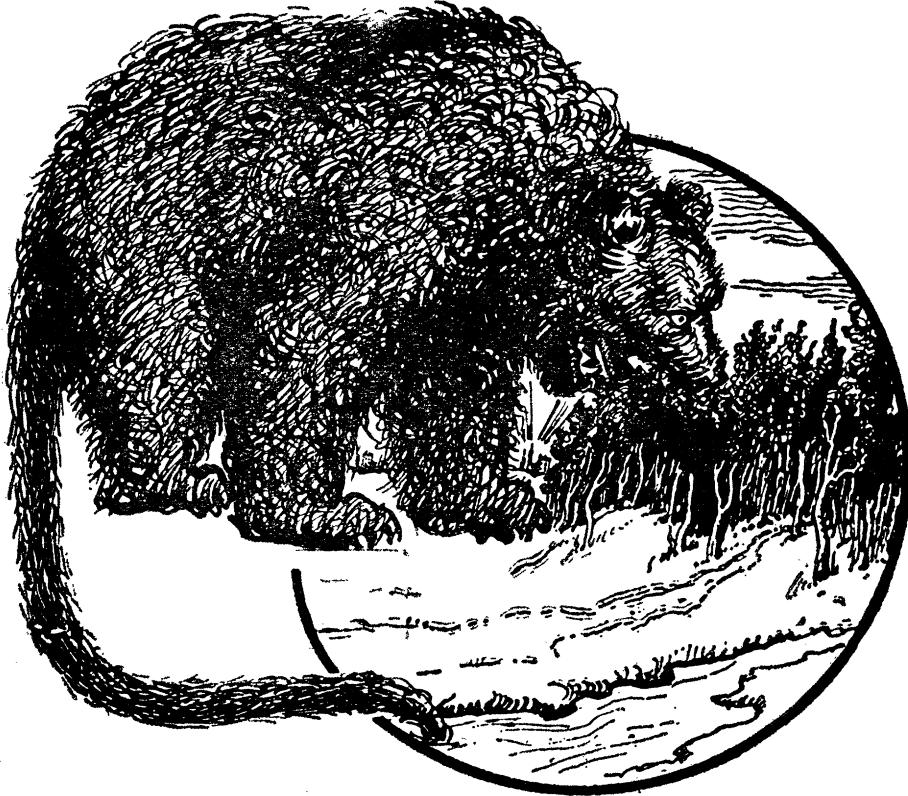
וועקט זיך די ערֶד, די פֿאוֹשְׁכָּלָפָעָנָע ערֶד,
פֿון לאָנְגָּעָן באָנְאַכְטִיכָּן דְּרִימָל
און קִירְקָה מִיט אַיְדָר גְּרוּיִי-פֿאַרְנוּפְּלָטָן בְּלִיך
אַרְיוֹן, צוֹ דַעַת בְּלוּילָעָן הַיְמָן.

און הַעֲרֵט מִיט פֿאַרְשִׁיפְּצָע אַוְעָרָן זיך אֵין
זָום פֿרְיוּידִיכָּן טְרָאָט פֿון בְּאֲגִינְלָעָן,
שְׁטוֹאָלֶט אַוְיַחְדָּן פְּנִים מִיט רְאֹזְנוּעָץ שְׁוִין,
וְעָרָן די נְעַפְּלָן צְעַרְנוּן.

און סְלָאָזָע זיך די ערֶד, די אַוְפְּגָּלָוְאַכְטָע ערֶד,
מייט אַפְּעָנָע אַרְעָם אַנְטְּקָעָן,
אַנְטְּקָעָן דַעַם נִיְעָרָשָׂט גַּעֲבוֹרָעָט טָאגַן,
וְאָס קְוּמָט אָן אָפַ זוֹנִיקָע וּוּעֲגָן.

© מ. ק. י. ו. א. נ. ב. כ. ל. מ.

פָּאַרְוּזָאָם דָּעֵר בָּעֵר הָאָט נִיט קִיז עַק

(מעשה)

איך חאב אטידי מעשה פון זיידן געהערט.
ווילט אויר זי חערן — אויז לאנג זיט געקלערט?
עס וועט אויך די מעשה ניט באנג טאגן, איך שוווער.
איך שוווער עס אויך צו בא דעם עק טונגעם בער.

איך פרעונט, אויב די מעשה איז אמת, צי ניזן?
אן אמתע מעשה איז די, וויאם איז שיין...
הויב איך די מעשה און טאקט באלאד:
אמאל איז געווינ אבער אין א וואלד.

דעך וואלד, ווי דער וואלד — מיט וועלדר ער זיגלזיד.
דעך בער — שיין איינמאל אבער זאג איך איזן!
שטרארק און געזונט, קיין עין-חרעה ניט מערכ —
פוייל! שיין אפללו צו פויל פאר א בער.

גייט זיך דער בער אום שפאנצירן אין וואלד.
גוט איז דעת בער, איז אין וואלד איז ניט קאלט.
או גרייט איז אין וואלד דאס פון האניך און נים,
ויאם פאלן אלין גאר דעת בער צו די פיט.

ויאם בעטן זיך, נבענד: „נא בערעלע-בי!
עם און זאל וויל דיר באקומען די דר.
נאש האניך און זאל ער דיר זים זיין אין מוויל!“
אייז וויל צו דעת בערעלע, זומער-לעב, וויל!

עפט ער און יעקט און ער קלערט ניט ארײַן,
ויאם ווועט מיט אים שפאנצער, זוינטער-לעב זיין?
זאל קלערן דאס איזול, זאל דאגהן דאס פערד,
די שרעטלעך אין וואלד מיט די זילבעגע בער.

אייז וויל צו דעת בער, איז אלדיניג איז גרייט,
זענען מ'שטייט זיך דער וואלד איז גריינעם געקלידט.
אנדריש איז זוינטער, א, זוינטער איז שלעכט!
אף דעת האט זיך בערעלע-יבנו ניט גערעט:

זוייט איז דער וואלד, די ביימער שנוי-זוייט,
דעך האניך און בונשטאק — מיט שנייז און מיט איזיג
קיין עסן ניטא, איז שלאפען אויך שוווער,
זועקט איז זיין גארע פון שלאפע זיך דער בער.

זועקט זיך דער אָרְעָמֵר בער אין דער הייל,
אונטער-צולעגען דאס האָרְץ אָפֶן אָ וּוִילֶן,
איבערטזובאָפֶן דאָרט, וויפל ניט איזו:
אָקְפָּן אָ פָּאָר, אָדָרְעָ הָעֹלָעָךְ אָ טָוִין. —

ויזיפל באודארכ' עם אינגעאנטן א בער?
זוכט ער אין הייל אומ', אהוין און אהער:
אין קיד', אפנ' בוידעם, אין קאמטן מיט גראט,
פארנגייט מען ניט זומער, אוו זוינטער צו שפֿעט.

קיין ביסן ניט אן פארוינן די ציון,
לאזט זיך דער בער אין וואלד אידין בײַן.
גיט ער אין וואלד אומ', פון עק ביז צד עלה,
שלאפעט זיך דער וואלד שוין אין זוינטער געדעקט.

מען זט ניט קיין בלעטל, קיין גרעזעלעיגראַט.
אין גָּרוּעַ דָּם הָעִזֶּל, אָן בְּינְשְׁטָאָק די בֵּין.
קיין ניט אָף די צוֹוִינְגַּן, קיין פְּלוֹישַׂ ניט אָן פָּאן,
בָּאַטְשַׁ גּוֹט, וָאָסַם אָן טִיבְּלָן אָיו פִּישַׂ נָאָךְ פָּאָרָן.

און פִּישַׂ פָּאָרָן בָּעָרֶל אָיו גָּאָרְנוּטִיזִיט שְׁלַעַכְתָּן:
אָ קָאָרְפָּל אָ פְּרִישְׁמָן, אָ שְׁלָאָעָן, אָ הָעַכְתָּן,
גַּעֲקָאָכְתָּן, צַי גַּעֲפְּרָעָגְלָט, דָּעַר עִיקָּר גָּאָר אָיו
פָּאָר בָּעַרְעַלְעַ נְאָשָׁעָר: זִים, אָבָּעָר זִים!

הינטערן וואלד אָיו אָ טִיבְּלָן פָּאָרָן,
איילט זיך דער בער מיט זיך בערישן שפָּאוֹן,
לאזט זיך דער בער צו דעם טִיבְּלָן אָוּעָה,
שלאפעט אָוִיךְ דָּם טִיבְּלָן אָיו זוינטער געדעקט.

גַּעֲהַרְלָט אָן גַּעֲטָוְלִיעַט אָין דַּעֲקָעָט אָין צְוּזָיו:
אָרְגָּטָן מיט אָיווֹן פָּוֹן אָוִיכָּן מיט שְׁנִי.
און אָונְטָעָרָן אָיווֹן עַרְשָׁת — דָּם טִיבְּלָן אָלְיאָן.
שָׁאָרְפָּט זיך דער בער אָן די נְעָגָל אָן צִיּוֹן.

או נְעָגָל אָן צִיּוֹן הָאָט דָּעַר בער אָנְגָּעָשָׁאָרְפָּט,
נְעָמָט ער זיך בּוּיְרָן אָין אָיִי, וּוּ מַעַן דָּאָרָת.
בוּיְרָט אָן גָּרְאָכְטָן דָּאָרָט אָטָאָג מִיט אָ נְאָכָט
אָן הָאָט אִינְגָּט אָיווֹן שְׁוֹין אָ לְעַכְלָן גַּעֲמָאָכָט.

פְּעַלְתָּ אִם נָאָךְ אַיְצָטָעָר אָ וּנְדַקָּעָ, דַּעַם בער.
אָ וּנְדַקָּעָ צָוָם טִיבְּלָן אָן גָּאָרְנוּטִיזִיט מַעַן! —
הָאָט זיך דָּעַר בער גָּאָה אָן גָּרוּיְטָן גַּעֲאַיִל
פָּאָרְגָּעָסָן צָו נְעָמָעָ די וּנְדַקָּעָ פָּוֹן חַיִּיל.

און בייז צו דער הייל קרייך איזו — פאלג מיך א גאנגען
דער הונגער איזו גרויס, דער וועג איזו צו לאנבר
פוייט ער זיך גיין איז א וועג איזו וויט.
איז נאך, צום גליק, אין דער וויטזוייטער צייט,

(דעמאָלט, וווען ס'אייז אַט די מעשה געשען)
גראָד באָ דעם בער אין עק נאָך געוווען,
אין עק, און עיזהרע, לאנג אָן אַמאָס,
לענגעָר, ווי היינט באָ דעם העלאנט די נאָז.

מאָט ער אַ ווענדקע פון זיין אַיינגעָט עק
און שטעלט זיך אליען אלְס פישער אוועק.
אַ ווענדקע זיין עק, אַ פישער דער בער,
פֿילֶט ער עס וווערט אַפּן עק עפּעָם שווער!

האָט זיך דער בער שווין באַצִּיטָטָטָט:
ニַיְתְּ אַמְּדָעָרֵש אַ פִּישְׁ אַיז בָּאַ אִים אַפְּן עֲקָן?
ער דארף נאָר, ווֹאָס נִיכְבָּר אַרְזִיסְצִיעָן דעם פִּישְׁ
און שפֿעָטָעָר גַּעֲפְּרָעָגָלֶט דַּעֲרָלָאנְגָּעָן צום טִיאַז.

אַ שלעָפְּטָמָן, ווֹאָס נִיכְבָּר דעם פִּישְׁ אַפְּן אַיז!
שַׁלְעָפְּטָ ער אָן שלעָפְּטָ אָן — באַגִּינְסָט זיך מִיט שְׂוֹוִיָּס
אָן קָעַן אַלְץ נִיטְרִין דעם פִּישְׁ פָּנוּעָם אַרט.
וֹאָס פָּאָר אַ מעָשָׁה גַּעֲשָׁעָן אַיז דְּאַרט?

אַ מעָשָׁה, אַ שְׁיַינְעַ אַיז דְּאַרטָּן גַּעֲשָׁעָן:
ס'אייז נאָר אַינְגָּאנְצָן קִיְּין פִּישְׁ נִיט גַּעֲוָעָן!
ニַיְתְּ נאָר קִיְּין פִּישְׁ, נאָר אַפְּלוּ קִיְּין רַאַק...
דאָס טִיאַכְּלָהָאָט פְּרָאָסְטִיק צום גְּרָאָם צוֹגְעָקָנָאָקָט:

„בערְלָ נְאָשָׁעָר, בָּעָרְלָ בּוֹיזָן!
וַיְלַסְטוּ הַעוֹזָלָעָד אַטוֹזָן?
פְּרִישְׁעַ פְּיַשְׁעַלָּעָד אַיז טָאָפָּה?
הַעֲרֹזָשָׁע בָּעָרְלָ אָוִים מִיט קָאָפָּה:
וּועָרְסָאַיז זָמָעָר-לָעָב נִיט פּוֹלָל
דָּעָרְהָאָט וַיְנַטְּעַר אַוְיךְ אַיז מְוַילָּן.
פָּאָר דִּיְיָן פּוֹלְקִיְּטָן, בָּעָרְלָ שְׁנָעָה,
וַיְעַסְטוּ בְּלִיְיבָן אַנְעָם עֲקָן!“

אווי האט זיך טייכל געונגגען דאמ ליד
און בערעלעם עק אינעם אויז אינגעגעשמדט.
וואסזשע זאל מאן אונדזער אָרְעַמְעַד בער? —
רייסט ער דעם עק נבעעד הין און אהער.

רייסט ער און ריאיסט און ער סוף אויז געוען:
ער האט שוין מער קיינמאָל זיין עק ניט געוען.
קיין פיש ניט געפאנגען, דעם עק אויך געלאָזט,
מייט שנײַזוייט צײַנְגֶּר געלאָכֶט האט ער פראָסֶט...

אן פיש, אַנְעַמְעַט עק, געבוריגן דעם קאָפֶט,
אייז נבעער ער בער פונעם טייכל אָרְאַפֶּט
און קוים מיטן לעבן און הייל קרייך אווזעך —
גייט ער בייז היינט נאָך אַרְוֹם אַנְעַמְעַט...

אַפְטִילוֹנָגָעַן

I

ביבער

II

זונ און ברזיט

III

באמ רונדזן טיש

IV

בא די אנדזן בערג

אַיִן הָאֵלֶּת :

אַיִן לְיוֹטָה פָּנָה פָּ. קָאָז	IX
בִּיכָּעָר	—
אָנוֹדָעָר שָׁוָּל	—
דָּאָרְפָּס-קִינְדָּעָר	—
הָעֵי, אַין שָׁוָּל אֲרִיּוֹ!	—
„אַיְבָּעָרְאַיָּאָר”	—
פּוֹוֵל זְיוֹן אַיְוָ נִיטָּשִׁין	—
פְּלָאָטָעָרְלָ, פְּלָאָטָעָרְלָ!	—
זָוּן מִינְיָנָעָר	—
מִין טַעַכְטָעָרְלָ וּוַיְינְטָ נִיטָּ	—
בָּאֲגִינְעָן אַנְטָקָעָן	—
אָ בְּרוּדָעָרְלָ	—
שְׂוּעָרָ צָוּן אַטָּמָעָ	—
אוֹ מִין טַעַכְטָעָרְלָ שְׁלָאָפְּטָ אַיִּין	—
פָּנָה וּוְאָנָעָטָ וּוְיִסְטָ דִּי זָוּן	—
שְׁלוּם עַלְיכָם	—
אָ קִינְדָּעָרְיוּ וּוְעָגָן שְׁנִיּוֹ	—
דְּרִיּוֹ קִינְדָּעָר	—
מִיר וּוְאָקְסָן, מִיר וּוְאָקְסָן	—
גּוֹטְמָאָרָגָן	—
אָ מְעַשְׁעַ מִיטָּ אָ פְּשָׁוֹטָ יְוִינְגָל	—
אָזְוִי הָאָטָם אָ קִינְדָּן עַלְגָּטָם גַּעַטְרָאָכָט	—
אָ גְּיֻוְנְדִּיקָ קְרָעָמְלָ	—
אָוּ זָוּן	—
אָלָעָ טְוִרְןָ צְוָנְעַמְאָכָט	—
כְּפָעַלְתָּ אִים נִיטָּ קִיּוֹן סְךָ	—
וּוְעָן נִיטָּ דִּי מִיּוֹן...	—
אַיִּין חִסְרוֹן!	—
בְּרוּיטָ פָּאָרָ אָלָעָ	—
צְוֹוִיּוֹ פְּרָנְסָוֹת	—

- 53 בְּרוֹדָעֶר פּוּעָר —
 54 אַ קִינְד פּוֹן דָעֶר גָּאָם —
 55 טָאָקָע, פָּאָר וּוָאָס? —
 56 יְעָדָעֶר טָוָט זַיְן אַרְבָּעָט —
 57 פֿעַנְצָטָעֶר פּוֹן זָוָן —
 58 דָעַם נְעַגְנָעָרֶט טְרָאָר —
 59 אַ פֿעַנְצָטָעֶר —
 60 דְּרֵיִי רָאָסֶן —
 61 אָפֶן דַּיִיְמִיפּּעַ גְּרוֹנְטָן —
 62 זָאָל בְּלִיעָן פְּרִיאִיד —
 63 אַ זְוִינְקָעֶר טָאָג —
 64 אָזֶן אַרְבָּעָט —
 65 פּוֹן פָּאָבְרִיךְ —
 66 דָעֶר וּוַיְנְטָעֶר וּוַיְנְטָט —
 67 אַ בְּוּעָר —
 71 בָּאָם רְוַונְדָן טִיש —
 73 פְּשָׁוֹט אָזֶן פְּרָאָסֶט —
 75 סְאיּוֹ אַלְעָז, וּוֹי גְּעוּוּעָן...
 76 סְיוּעָט נִיטָּה גְּעוּדְיוּרָן לְאָנָג —
 78 אַ שִּׁיפֶן מִיטָּה מְתָנָות —
 79 וּוֹיְנְטָט אִירְדָן? —
 80 אַיְוֹ מִיטָּן שְׁטוּרָעָם —
 81 אַ פְּרִילְיָנְגָט-טְרָאָר —
 82 פְּרִילְיָנְגָט —
 84 אַ שְׁמוּעָם —
 85 אַיְזָן אַ בְּלוּעָר נָאָכָט —
 86 דַּיִי וּוְעַלְתָּאַזְן גְּעוּוֹאָרָן בְּלִינְד —
 91 בָּאַ דַּיִי אָנָדָן —
 94 הָעֵי, פּוּעָר! —
 96 וּוַיְסָעַ בְּעָרָג —
 97 פָּאָמְפָא-פְּעַלְדָּעָר —
 99 הָאַרְבָּמְטִיקָע וּוַיְנְטָן —
 100 וּוַיְנְטָעָר-פְּרִיאִיד —
 101 דְּעַגְּזָטְרָאָפָּנָם —
 102 דָעֶר גָּאוֹטָש —
 104 צְוִיָּשָׁן עֲופּוֹת —
 106 מַאְמָעָ קָו אָזֶן קָעַלְבָּלָט —
 107 צָו וּוָאָס? —
 108 בָּאַ אַ הוִיכָּן בָּאָרְגָּן

- שטערן דערציזין — —
וילבערן זיך דעכער — —
פֿאָרט אַ בָּאָן — —
איַן גִּילְדָּעָן נַעֲצָן — —
דָּעָר מַאֲרְגְּנֵשְׁטָעָרָן — —
די שטאט זוינגעט — —
אָפַּ וּזְנִיקָּעַ וּוּעָנָן — —
פֿאָרוֹזָם דָּעָר בָּעָר הַאֲטָמָן קַיְוָן עַק (מעשה) — —

Este libro se terminó de imprimir
el día 28 de febrero de 1946, en los
Talleres Gráficos Julio Kaufman,
Junín 344, B. Aires, Rep. Argentina.